

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE
Masarykova cesta 16, SI - 1000 Ljubljana

T: 01 400 52 00
F: 01 400 53 21
E: gp.mvi@gov.si
www.mvi.gov.si

Številka: 842-7/2023/6
Datum: 13. 11. 2023

NAČRT DEJAVNOSTI

MINISTRSTVA ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

OB UPORABI OROŽJA ALI SREDSTEV ZA MNOŽIČNO UNIČEVANJE V TERORISTIČNE NAMENE OZIROMA OB TERORISTIČNEM NAPADU S KLASIČNIMI SREDSTVI

Verzija 5.0

dr. Darjo Felda

minister

KAZALO

1. UVOD

- 1.1 Vrsta nesreče
- 1.2 Definicija terorizma
- 1.3 Zgodovina terorizma
- 1.4 Vrste terorizma
 - 1.4.1 Nacionalistični terorizem
 - 1.4.2 Verski terorizem
 - 1.4.3 Levičarski terorizem
 - 1.4.4 Desničarski terorizem
 - 1.4.5 Anarhistični terorizem
 - 1.4.6 Državni terorizem
 - 1.4.7 Informacijski ali kibernetški terorizem
 - 1.4.8. Hibridne grožnje
- 1.5 Oblike terorizma v 21. stoletju
- 1.6 Orožje in sredstva za množično uničevanje v teroristične namene
 - 1.6.1 Kemično orožje
 - 1.6.2 Radiološko in jedrsko orožje (jedrski terorizem)
 - 1.6.3 Biološko orožje (biološki terorizem)
- 1.7 Verjetnost nastanka verižnih nesreč
- 1.8 Pomembnejši teroristični napadi v svetu

2. DOLOČANJA TERORISTIČNE OGROŽENOSTI V REPUBLIKI SLOVENIJI

- 2.1 Aktivnosti na področju boja proti terorizmu na ravni EU in RS
- 2.2 Model določanja teroristične ogroženosti v RS
- 2.3 Ogroženosti Republike Slovenije zaradi uporabe orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi
- 2.4 Mogoče posledice
- 2.5 Sklepne ugotovitve

3. OBSEG NAČRTOVANJA IN ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

- 3.1 Aktivnosti na področju boja proti terorizmu na ravni EU in RS
- 3.2 Zamisel izvajanja zaščite, reševanja in pomoči (koncept odziva)
- 3.3 Uporaba načrta
- 3.4 Načrtovanje dejavnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje
- 3.5 Preventivni ukrepi zavodov in organizacij iz stvarne pristojnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje

4. DEJAVNOSTI, UKREPI IN NALOGE MINISTRSTVA IZ DRŽAVNEGA NAČRTA ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB UPORABI OROŽJA ALI SREDSTEV ZA MNOŽIČNO UNIČEVANJE V TERORISTIČNE NAMENE OZIROMA OB TERORISTIČNEM NAPADU S KLASIČNIMI SREDSTVI

- 4.1 Pomembnejše aktivnosti in dejavnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje
- 4.2 Izvajanje dejavnosti ministrstva in celotnega resornega področja za učinkovito spopadanje z dejanji terorizma in zaježitev posledic na področju vzgoje in izobraževanja
- 4.3 Drugi ukrepi, ki so nujni za nemoteno delovanje vzgojno-izobraževalnih zavodov ter varovanje pravic in pravnih koristi udeležencev izobraževanja
- 4.4 Druga navodila in ukrepi
- 4.5 Obveznosti zavodov, ki sodijo pod stvarno pristojnost Ministrstva za vzgojo in izobraževanje

5. SISTEM OPAZOVANJA, OBVEŠČANJA, ALARMIRANJA IN POROČANJA

- 5.1 Opazovanje (spremljanje) nevarnosti terorističnih napadov ali dogodkov, ki so lahko povzročeni s terorističnim namenom
- 5.2 Obveščanje pristojnih organov in služb
- 5.3 Alarmiranje in obveščanje javnosti
 - 5.3.1 Alarmiranje
 - 5.3.2 Obveščanje javnosti
 - 5.3.3 Obveščanje drugih držav in mednarodnih organizacij
- 5.4 Sistem obveščanja v Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje
 - 5.4.1 Obveščanje in komuniciranje z zaposlenimi
- 5.5 Obveščanje in komuniciranje ministrstva z javnostjo
 - 5.5.1 Delo Službe za odnose z javnostmi na Ministrstva za vzgojo in izobraževanje
 - 5.5.2 Obveščanje javnosti preko spletnega mesta GOV.si
 - 5.5.3 Vzpostavitev kontaktne telefonske številke in posebnega e-naslova
 - 5.5.4 Odgovarjanje na običajna elektronska sporočila strank in telefonske klice
 - 5.5.5 Drugo pomembno obveščanje javnosti
- 5.6 Obveščanje strokovne javnosti in zavodov s področja vzgoje in izobraževanja ter podajanje strokovnih usmeritev in priporočil
 - 5.6.1 Obveščanje in informiranje zavodov s področja vzgoje in izobraževanja
 - 5.6.2 Strokovna priporočila in smernice za posamezna temeljna področja vzgoje in izobraževanja
- 5.7 Poročanje poveljniku CZ RS, Podporni službi poveljnika CZ RS oziroma Nacionalnemu centru kriznega upravljanja

6. ZAŠČITNI UKREPI OB UPORABI OROŽJA ALI SREDSTEV ZA MNOŽIČNO UNIČEVANJE V TERORISTIČNE NAMENE OZIROMA OB TERORISTIČNEM NAPADU S KLASIČNIMI SREDSTVI

- 6.1 Navodila receptorjem in varnostnemu osebju za ravnanje v primeru terorističnega napada
- 6.2 Osebni zaščitni ukrepi
- 6.3 Kolektivni zaščitni ukrepi
 - 6.3.1 Evakuacija
 - 6.3.2 Radiološka, kemična in biološka zaščita
 - 6.3.3 Zaklanjanje
 - 6.3.4 Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev
 - 6.3.5 Zaščita reševalcev in drugega strokovnega osebja (varstvo izvajalcev ZRP)
- 6.4 Naloge zaščite, reševanja in pomoči
 - 6.4.1 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč
 - 6.4.2 Psihosocialna pomoč
 - 6.4.3 Identifikacija mrtvih
 - 6.4.4 Tehnično reševanje
 - 6.4.5 Gašenje in reševanje ob požarih
 - 6.4.6 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje

7. OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

8. MATERIALNO TEHNIČNA IN DRUGA SREDSTVA

- 8.1 Predvidena finančna sredstva za izvajanje načrta

9. VZDRŽEVANJE NAČRTA DEJAVNOSTI

10. RAZLAGA OKRAJŠAV

11. SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

1. UVOD

Načrt dejavnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje (v nadaljevanju tudi: MVI ali ministrstvo) ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi, verzija 5.0 (v nadaljevanju: Načrt dejavnosti), je nadgradnja Načrta dejavnosti Ministrstva za šolstvo in šport ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi, verzija 1.0, številka: 82-2/2005/5 z dne 25. 5. 2006 (in je bil dodatek D-26 k Državnemu načrtu zašite in reševanja ob uporabi orožij ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu, verzija 4.0 (Sklep Vlade RS št. 800-00-1/2005/7 z dne 24.02.2005)).

Ta Načrt dejavnosti MVI je dodatek D-22 k Državnemu načrtu zašite in reševanja ob uporabi orožij ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu, verzija 5.0 (Vlade Republike Slovenije, št.: 84300-4/2023/7 z dne 18. 5. 2023) (v nadaljevanju: Državni načrt).

Načrt dejavnosti MVI je osnovan in se uporablja skupaj z:

- Državnim načrtom zaščite in reševanja ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi, verzija 5.0 (številka 84300-4/2023/7 z dne 18. 5. 2023),
- Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10, 21/18 – ZNOrg in 117/22),
- Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Ur. list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19),
- Uredbo o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11 in 27/16).

Poleg tega se uporablja tudi z:

- Oceno ogroženosti Republike Slovenije zaradi terorizma, verzija 1.0 (Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, števila: 8420-3/2022-17 - DGZR z dne 24. 5. 2022),
- Nacionalno strategijo za preprečevanje terorizma in nasilnega ekstremizma (št. 22100-2/2019/4 z dne 5. 12. 2019),
- ustreznimi občinskimi in regionalnimi načrti zaščite in reševanja ter z morebitnimi načrti povečane ogroženosti zavod in drugih organizacij na področju vzgoje in izobraževanja ter
- Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22, 158/22 – ZDoh-2AA in 71/23).

Načrt vsebuje naloge, usmeritve, ukrepe in podlage za načrtovanje in opredelitev nalog Ministrstva. Načrtu predvideva:

- osnovna načela organizacije, delovanja in izvajanja nalog na področju vzgoje in izobraževanje v primeru terorističnega napada,
- prve nujne ukrepe, ki opredeljujejo naloge, povezane z oceno nastalih razmer,
- naloge, ki jih izvaja MVI na ogroženem območju,
- naloge za zaščito udeležencev vzgojno izobraževalnega procesa, materialno-tehničnih sredstev in dokumentarnega gradiva,
- sistem komuniciranja in izmenjavo informacij,
- preventivne dejavnosti,
- možnosti izvajanja samopomoči oz. prve pomoči udeležencem procesa vzgoje in

- izobraževanja,
- organiziranje procesa vzgoje in izobraževanja na ogroženem območju in ustrezno logistično podporo,
- ukrepe za blažitev nastalih posledic in preprečevanja nastajanje sekundarne škode.

1.1 Vrsta nesreče (terorizem)

Fenomen terorizma je povezan s politiko in kakor so si različne politike, je različno tudi dojemanje terorizma. Beseda teror izhaja iz francoščine (terreur), izvor pa je latinski (terror - strah, terrere - prestrašiti).

V vsej zgodovini je nasilje vselej predstavljalo krajšo in hitrejšo pot za doseg določenih ciljev v primerjavi z nenasilnimi sredstvi. Posamezniki, skupine ali države so ga vselej uporabljali ne zaradi tega, ker je neizogibno, marveč zato, ker je učinkovitejše.

Pogosto eni neko gibanje označujejo kot teroristično, drugi pa kot gverilsko ipd. Tisto, kar eni označujejo kot terorizem, pomeni za druge "legitimen boj za nacionalno neodvisnost" ipd. Vsekakor je to tudi razlog, da države niso sposobne sprejeti splošno veljavne opredelitve terorizma, na podlagi katere bi bili možni tudi določeni mednarodni ukrepi zoper ta pojav. Strinjamo pa se lahko, da je terorizem grožnja ali dejanska sistematična uporaba izrednih nasilnih ukrepov za politične cilje (prevzem, ohranitev in izvajanje oblasti...posebno pa zbir nasilnih dejanj: atentatov, posameznih ali kolektivnih rušen), ki jih neka politična organizacija izvaja, da bi napravila vtis na ljudi in ustvarila stanje negotovosti.

1.2 Definicija terorizma

Obstaja veliko definicij terorizma, kar je razumljivo, saj gre pri terorizmu za pojav, ki se lahko odraža na zelo različne načine. Načeloma je terorizem vsako organizirano nasilno dejanje, ki je usmerjeno proti civilistom/civilnim ustanovam v politične ali/in gospodarske namene. Izvajajo ga lahko nedržavne skupine, posamezniki ali države. Terorizem je večinoma javno dejanje, saj s tem hočejo teroristi doseči čim večje število ljudi (s pomočjo sodobnih medijev, ki pokrivajo take incidente) in tako vplivati na širše javno mnenje (Terorizem, Wikipedia).

Terorizem je torej vsako organizirano nasilno dejanje, ki je usmerjeno proti civilistom/civilnim ustanovam v politične oziroma gospodarske namene. Izvajajo ga lahko nedržavne skupine, posamezniki ali države.

Terorizem uničuje oziroma negativno vpliva na temeljne vrednote, kot so človekovo dostojanstvo, svoboda, demokracija, enakost, pravna država ter spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ter na gospodarski ter trajnostni razvoj ter na zagotavljanje nacionalne varnosti (Vlada RS, 2019).

Cilj terorističnih groženj in napadov so kritična infrastruktura, civilno prebivalstvo, državni predstavniki in ustanove, diplomatsko-konzularna predstavništva ter pripadniki mednarodnih sil na mednarodnih operacijah in misijah (MNZ, 2015, Vlada RS, 2019).

Terorizem je pogosto povezan z drugimi varnostnimi grožnjami, predvsem z organiziranim kriminalom, nedovoljenimi dejavnostmi na področju orožij za množično uničevanje in jedrske tehnologije, nezakonitimi migracijami ter trgovino z ljudmi, orožjem in prepovedanimi drogami (Vlada RS, 2019 a).

Decembra 2001 je bila na podlagi političnega soglasja glede dokumenta Framework Decision on Combating Terrorism (EU, 2002) sprejeta skupna evropska tridelna opredelitev terorizma (povzeto po MNZ, 2015):

- dejanja morajo biti namerna, s potencialno močjo resnega ogrožanja države ali mednarodne organizacije,

- njihov cilj mora biti ustrahovanje širše skupnosti oziroma izzivanje vlade ali mednarodne organizacije z namenom destabilizacije temeljnih političnih, ustavnih, ekonomskih ali socialnih struktur,
- izražena so specifična vedenja (med njimi npr. ugrabitve, jemanje talcev, zasegi letal, ladij ali drugih oblik transporta, izdelava, posest, transport, nabava orožja, eksploziva ali biološkega/kemičnega/jedrskega orožja, onemogočanje uporabe ali ogrožanje virov pitne vode itd.).

1.3 Zgodovina terorizma

Pojem terorizem so prvič uporabili med francosko revolucijo, in sicer v obdobju diktature jakobincev od 2. junija 1793 do 27. julija 1794, ko so ti izredno ostro obračunavali s svojimi nasprotniki in jih v tisočih pošiljali na morišča. Uporabljali so ga vodje sistematskega odstranjevanja »izdajalcev« med revolucionarnimi odbori, z njim so namreč imenovali najboljšo možnost za obranitev svobode. Ko se je francoska revolucija izrodila, pa se je ta beseda prevzela za označevanje srditega državnega nasilja in usmrčevanja z znamenitimi giljotinami (Terorizem, Wikipedia).

Iz tega sledi, da terorizem nikakor ni nov fenomen modernega sveta, pač pa je tak način dejavnosti poznan od razvoja politike in nad-primitivnih družbenih odnosov dalje. Svet za zunanje zadeve ZDA, ki se ukvarja s teorijo terorizma, v svojem dosjeju teroristov omenja svete bojvnike, ki so pobijali civiliste - takšni naj bi bili judovski fundamentalisti, izživljajoč se nad Rimljani v Palestini (prvo stoletje); razbojniške kulte v Indiji, ki so pobijali mimoidoče zaradi žrtvovanja hindujskemu božanstvu (sedmo stoletje); in bližnjevzhodno šiitsko sekto pod imenom Asasini, ki je s pomočjo omamljenosti od hašiša pobijala politične nasprotnike (Terorizem, Wikipedia).

1.4 Vrste terorizma

Stroka v današnjem času loči predvsem naslednje pomembnejše vrste terorizma:

1.4.1 Nacionalistični terorizem

Nacionalistični terorizem je delovanje nekaterih ekstremnih skupin, ki stremijo k formiranju samostojne države za svojo nacijo oziroma etnijo. Navadno to počno skozi privlačenje pozornosti javnosti k boju za osamosvojitve, za katerega mislijo, da je bil ignoriran ali neosvetljen. Takšen tip terorizma je bil med najbolj uspešnimi, če upoštevamo pridobivanje mednarodnih simpatij in strinjanj ali podpor. Strokovnjaki trdijo, da nacionalistične teroristične organizacije praviloma ne pretiravajo z nasilnimi dejanji. K njim se zatekajo do mere, da postanejo vidni in prepoznavni v svetu, ne gredo pa daleč čez to mejo, saj bi na ta način izgubili mednarodno ali lokalno (njihova nacionalna baza) razumevanje za njihov problem. Mnogi strokovnjaki so do opredelitve teh nacionalističnih skupin kot terorističnih skeptični, saj gre mnogokrat za robne dejavnosti »borcev za svobodo«, kot se navadno označujejo sami (Terorizem, Wikipedia).

Kot nacionalistične teroristične skupine se dandanes kvalificirajo predvsem naslednje: Irska republikanska armada (*Irish Republican Army - IRA*), ki se je borila na območju Severne Irske pod britansko oblastjo ter se zavzemala za priključitev severnega dela otoka k Republiki Irski; Palestinska osvobodilna organizacija, katere delovanje je usmerjeno k osamosvojitvi palestinskih ozemelj, prav tako kot IRA pa je v devetdesetih letih sporočila, da opušča teroristično delovanje; Baskovska očetnjava in svoboda (*Euskadi ta Askatasuna - ETA*), ki si je prizadevala za ločitev baskovskih dežel od Španije; Kurdistanska delavska stranka, usmerjena k separatizmu in osvoboditvi Kurdov ter ustanovitvi kurdske države (Kurdistan). Takšne skupine so naslednice sistema separatističnega terorizma, kakršnega so v preteklosti izvajale predvsem skupine v evropskih kolonijah: židovske milice Irgun in Lehi na območju

Palestine so se borile proti britanskemu kolonializmu, Fronta narodne osvoboditve pa je izvajala napade na tarče francoskih oblasti v Alžiriji v petdesetih letih prejšnjega stoletja (Terorizem, Wikipedia).

1.4.2 Verski terorizem

Terorizem verske narave navadno izvaja nasilje zaradi svojih preroško vodenih nagibov. Tovrstne teroristične skupine imajo širok nabor tarč, saj naj bi njihovo delovanje povzročilo širše, korenite spremembe. Različne tovrstne organizacije bazirajo na večini pomembnejših svetovnih religij. Tak tip terorizma naj bi po statističnih podatkih prakticiralo največ skupin. Ker so skupine nagnjene k dejavnostim, ki nimajo povezave z združevanjem ali osveščanjem etničnih ali ideoloških skupin, pač pa jih vodi njihova lastna vizija preroške volje, ni zadržkov, ki so skozi preteklost omejevali intenziteto terorističnih dejavnosti. V skrajnem primeru je nasilje z njihove strani tako lahko uporabljeno proti komur koli, ki ni član njihove verske skupnosti (Terorizem, Wikipedia).

Pod omenjene skupine se po klasifikacijah zahodnih strokovnjakov uvrščajo Al Kaida, palestinska sunitaska organizacija Hamas, libanonska šiitska organizacija Hezbollah, nekatere ameriške konservativne krščanske skupine ter japonski kult Aum Shinrikyo. Med verske teroriste sta uvrščena tudi Jud Baruch Goldstein, ki je leta 1994 s strojnico pokosil 29 muslimanov v hebronski mošeji, ter Yigal Amir, ki je organiziral atentat na izraelskega ministrskega predsednika Jicaka Rabina v letu 1995 (Terorizem, Wikipedia).

1.4.3 Levičarski terorizem

Levičarski teroristi se borijo proti obstoječemu kapitalističnemu sistemu, ki naj bi ga nadomestil bolj levo usmerjen družbenopolitični sistem: navadno komunistični ali socialistični režim. Teroristične skupine te vrste navadno nosijo prepričanje o trpljenju ljudstva in potemtakem tudi omejujejo uporabo nasilja na manj splošno določene cilje. To mnogokrat postanejo velekapitalisti, primerni za ugrabljanje in usmrnitev (Terorizem, Wikipedia).

Med organizacije levega terorizma stroka umešča skupino Baader-Meinhof iz Nemčije, japonsko Rdečo armado, formacijo Weathermen (v ZDA, sedemeseta leta prejšnjega stoletja) in znamenite italijanske Rdeče brigade (Terorizem, Wikipedia).

1.4.4 Desničarski terorizem

Na drugi strani poznamo desničarske organizacije in v to smer naperjene teroristične skupine. Slednje imajo praviloma ohlapno in kratkotrajno organiziranost, zato veljajo za najšibkejše in slabo vplivne teroristične skupine. Imajo povezavo z neonacističnimi uličnimi nemiri, zlasti iz osemdesetih let prejšnjega stoletja. Načeloma so v skupine vključeni obritoglavci – med njimi najdemo ekstremne nacionaliste in rasiste, ki si prizadevajo za odpravo liberalnih režimov v zahodni Evropi ter vzpostavitev fašističnih držav na svoji zemlji. Neofašistični teroristi navadno izvajajo napade na imigrante in begunce, prihajajoče iz dežel tretjega sveta (Terorizem, Wikipedia).

1.4.5 Anarhistični terorizem

Zaradi obsežnega vseevropskega fenomena atentatov in drugih napadov zlasti med letoma 1870 in 1920, ki so jih izvajali anarhisti, so strokovnjaki napravili posebno kategorijo anarhističnega terorizma. Gre za obliko, ki napada na prvem mestu oblastniške tarče: vrhne politične osebnosti, njihove mehanizme in imetje ter državne ustanove in sploh obstoječi sistem države. Anarhisti so med drugim izvedli atentat in ubili ameriškega predsednika Williama McKinleya leta 1901. Ta politični tip terorizma pa je aktualen zaradi dejstva, da je bilo dogajanje na tako imenovanih anti-globalističnih demonstracijah, začeti z letom 1999,

često označeno za aktivnosti anarhistično usmerjenih terorističnih skupin. Pri tem je mnogokrat šlo za poskus kriminalizacije množičnih gibanj (Terorizem, Wikipedia).

1.4.6 Državni terorizem

Državni terorizem je oblika organiziranja terorističnih skupin s podporo radikalnih držav, navadno pa je njihov mehanizem za zunanjo politiko. Strokovnjaki tovrstni terorizem mnogokrat označijo kot cenovno ugodno pot do vojne učinkovitosti skozi uporabo nadomestnih bojnikov - »orožja za najem«. Prav tako država lahko podpira oziroma izvaja notranjepolitični terorizem proti svojim navadno političnim nasprotnikom ali etnijam (Terorizem, Wikipedia).

Teorije o tem, katere države oziroma državne institucije podpirajo ali izvajajo državni terorizem, se med seboj najbolj razlikujejo. Nekatere razvide države zahodnega sveta kot teroristične države označujejo države »na osi zla« Kuba–Libija–Sudan–Sirija–predhodni Irak–Iran–Severna Koreja (Terorizem, Wikipedia).

1.4.7 Informacijski ali kibernetški terorizem

Omeniti velja tudi t. i. informacijski ali kibernetški terorizem, ki je ena od modernih oblik terorizma, nevarna za celotno družbo zaradi odvisnosti od modernih informacijskih tehnologij (MNZ, 2015).

Kibernetški terorizem predstavlja načrten, politično motiviran napad na informacijo, računalniški sistem, računalniške programe in podatke. Kibernetški terorizem je konvergenca terorizma in kibernetškega okolja. Kibernetški terorizem pomeni nezakonite napade ali grožnje na računalnike, omrežja in informacije, ki so v shranjene v njih, pod pogojem, da so izvedeni z namenom ustrahovanja ali prisiljenja vlade in njihovih državljanov v podpiranje določenih političnih ali družbenih ciljev. Da se napad obravnava kot kibernetški terorizem, mora biti usmerjen proti ljudem ali lastnini ali povzročiti dovolj veliko škodo, da pri ljudeh povzroči strah (Kibernetški terorizem, Wikipedia).

Vendar pa računalniki niso zmožni sami povzročiti smrti (razen, če upravljajo življenjsko pomembne naprave) ali poškodb. Teroristična dejanja, storjena preko računalnikov, so posredna, vendar so kljub temu lahko posledice katastrofalne, včasih tudi večje kot pri klasičnih terorističnih napadih (Kibernetški terorizem, Wikipedia).

Ker v današnjem času kritično infrastrukturo, kot je npr. oskrba z elektriko, vodo in plinom ter tudi banke in finančne institucije, upravljajo računalniki oziroma računalniški sistemi, predstavljajo ranljivosti, katere teroristi lahko izkoristijo. Obramba proti takim napadom se začne s priznavanjem tega, da taka grožnja sploh obstaja (Kibernetški terorizem, Wikipedia).

Ena od oblik napadov kibernetškega terorizma je usmerjena na uničenje ali poškodovanje kritične informacijske infrastrukture. Sem spadajo napadi na strojno in programsko opremo, kjer je stranska posledica tudi uničenje podatkov. Najpogostejša oblika kibernetškega terorizma pa so napadi na informacijske sisteme. Glavni cilj je sprememba ali uničenje vsebine elektronskih datotek, računalniških sistemov ali materiala, ki ga ta vsebuje. Tretja oblika kibernetškega terorizma zajema uporabo interneta in informacijskih sistemov za izvedbo klasičnega terorističnega napada (Kibernetški terorizem, Wikipedia).

Čeprav se kibernetški terorizem po metodah in tehnikah ne razlikuje od drugih zlonamernih napadov na informacijski sistem, med njimi obstaja pomembna razlika. Ta se kaže v motivaciji, ki žene klasične storilce računalniške kriminalitete in teroriste, ki izkoriščajo splet za doseg svojih ciljev. Teroristi v kibernetškem okolju imajo enako motivacijo kot klasični teroristi, to pa je vplivanje na družbene in politične spremembe. Medtem je najpogostejša

motivacija storilcev klasične računalniške kriminalitete želja po dokazovanju, velikokrat pa tudi odkrivanje in opozarjanje na varnostne vrzeli. Lahko delujejo po naročilu. V tej točki lahko pride do sodelovanja med slednjimi in teroristi, kadar so ti pripravljeni ponuditi zadostna finančna sredstva za izvršitev napada na informacijski sistem vladnih institucij, korporacij ali sisteme kritične infrastrukture. V tem primeru je glavni motiv storilcev kibernetike kriminalitete premoženjska korist (Kibernetiki terorizem, Wikipedia).

Škoda kibernetikega terorizma se po navadi izkaže v ekonomski obliki, ob posebnih pogojih pa se lahko izkaže tudi v poškodbi ali smrti ljudi (v primeru, ko gre za napad na kritično infrastrukturo, pomembno za oskrbo ljudi). Teroristi spletne storitve izvajajo tudi za druge potrebe, kot je npr. načrtovanje, koordiniranje, oglaševanje, rekrutiranje, propagando in zbiranje finančnih sredstev (Kibernetiki terorizem, Wikipedia).

Čeprav je mnogo računalniških ranljivosti mogoče zmanjšati, je nemogoče, da bi eliminirali vse ranljivosti. Četudi tehnologija sama nudi dobro varnost, je velikokrat uporabljena na način, ki omogoča napade. Vedno pa obstaja možnost, da pravice do dostopa v podjetjih izkoristijo delavci sami, lahko tudi v povezavi s teroristi (Kibernetiki terorizem, Wikipedia).

Čeprav se na prvi pogled zdi, da kibernetiki terorizem ne predstavlja iminentne grožnje, se lahko v prihodnosti to spremeni. Za teroriste ima kibernetika okolje kar nekaj prednosti pred fizičnimi metodami. Lahko je izvršeno iz oddaljene lokacije in anonimno. Kibernetiki terorizem je tudi privlačen iz vidika medijskega pokritja, saj so tako javnost kot tudi mediji fascinirani praktično nad kakršnimkoli kibernetikim napadom (Kibernetiki terorizem, Wikipedia).

1.4.8 Hibridne grožnje

Hibridne grožnje si v tem pregledu tudi zaslužijo svoje mesto, saj se bo pomembnost tovrstnih groženj v svetu v bodoče verjetno povečevala. Hibridne grožnje se lahko izvajajo tudi prek terorističnih aktivnosti.

Hibridne grožnje sicer niso nove oblike groženj, ampak implikacije že obstoječih subverzivnih oblik, katerih hitrost, obseg in pogostost pojavljanja, se je s pomočjo sodobnih tehnologij okrepila. Hibridne grožnje so večdimenzionalne, izredno horizontalno razpršene in zajemajo predvsem politično-diplomatski, informacijski, vojaški, gospodarski, finančni, obveščevalni, pravni vidik, pri čemer je vsak hibridni scenarij lahko drugačen.

Hibridne grožnje predstavljajo medsebojno povezano, kompleksno in nepredvidljivo visoko integrirano uporabo prikrite ali odkrite kombinacije tradicionalnih in neregularnih vojaških in civilnih ter kriminalnih metod in sredstev, ki jih vodijo in izvajajo državni in nedržavni akterji. Ti se poslužujejo različnih metod, vrst in načinov hibridnega delovanja, s čimer se zamegljuje meja med mirom, krizo, konfliktom in vojno. Dejavnosti hibridnih akterjev so usmerjene v šibke točke ciljane države ali družbe, z namenom destabilizacije, povzročanja zmede in povečanja ranljivosti z namenom doseganja lastnih geopolitičnih interesov in vpliva. Akterji s svojimi hibridnimi metodami, dezinformacijami, lažnimi novicami, vpletanjem v demokratične politične procese, vplivajo na stabilnost demokratično izvoljenih struktur oblasti, ustavne in družbene ureditve ter mednarodnih institucij, ovirajo in slabijo zmožnost demokratičnega in ustavno opredeljenega političnega odločanja in oblikovanja učinkovite nacionalne politične agende, sprožajo radikalizacijo in rekrutacijo skrajnih gibanj ter vplivajo na javno mnenje v državi, kar dosega z usmerjanjem akterjev, ki so tako zlorabljeni za hibridno delovanje.

Posebej ukrojeni kibernetiki napadi z zlorabo informacijske tehnologije in z metodo sabotaže predstavljajo izziv za vzdrževanje odpornosti ključnih funkcij države in družbe ter kritične infrastrukture. Izvajajo ekonomsko vplivanje in izsiljevanja ter nezakonite izrabe finančnih sistemov tudi za financiranje terorizma ali da vplivajo na nacionalne strukture. Dejavnosti hibridnih akterjev so bolj ali manj podprte z intenzivnim obveščevalnim delovanjem. Upravičena je domneva, da bodo vojaške hibridne oblike delovanja poleg

ne/konvencionalnega vojskovanja, lahko vključevale tudi zlorabo orožja za množično uničevanje ter teroristična delovanja, na lokalno omejenem teritoriju tudi z uporabo jedrskih, radioloških, kemičnih in bioloških elementov (Vlada RS, 2019).

1.5 Oblike terorizma v 21. stoletju

Oblike terorizma, ki so po svojih značilnostih podobne današnjim pojavnim oblikam, lahko po navedbah nekaterih zgodovinarjev zasledimo v poznem 19. stoletju: dejavnost skupine Narodnaya Volya (Narodna volja), usmerjena proti carju in njegovim podpornikom. Prav tako se med predhodnike današnjih oblik terorizma šteje liberalno-anarhistična organizacija Mlada Bosna, ki je prek svojega člana Gavrila Principa leta 1914 v Sarajevu izvedla atentat na avstroogrškega prestolonaslednika Franca Ferdinanda (Terorizem, Wikipedia).

Resnično moderne oblike, navadno prirejene in pripravljene za široko svetovno javnost kot publiko, ki lahko spremlja dogajanje preko »mainstream« medijev, pa so dobile svoje udejanjenje v drugi polovici dvajsetega stoletja. Za enega prvih takšnih aktov velja teroristično dejanje Ljudske fronte za osvoboditev Palestine, ko je julija 1968 ugrabila komercialno potniško letalo (Terorizem, Wikipedia).

V tem stoletju se ni pojavila nobena nova oblika terorizma, če delno izvzamemo informacijski ali kibernetški terorizem in pojav hibridnih groženj. Za novejši čas so bolj značilne nove oblike manifestacije že obstoječih vrst terorizma, zlasti versko-fundamentalističnega. Se je pa v tem stoletju zaradi raznih vzrokov (verskih, ideloloških, političnih, družbeno-političnih, ekonomskih, podnebnih, migracijskih in drugih) število terorističnih napadov in incidentov po svetu močno povečalo. To velja predvsem za države razvitega sveta, ter za območja in širša interesna območja držav s prevladujočo islamsko versko usmeritvijo.

Zdi se, da se obdobje terorizma kot pojava in kot grožnje v 21. stoletju in tudi kot prelomnica v splošnem zavedanju in dojemanju terorizma kot pojava, začne z napadom na dvojčka v New Yorku 11. septembra 2001. Ta teroristični napad, ki je bil simultan tudi z napadi na nekatere druge tarče v ZDA (Pentagon, neuspešni napad na Washington), je povzročil doslej največjo škodo in najvišje število človeških žrtev (Oset, 2007).

Do leta 2001 smo terorizem namreč dojemali kot nekaj, kar se sicer dogaja, vendar obenem ne kot nekaj, kar bi imeli v zavesti, da nas dejansko ogroža. Leta 2001 je vse to spremenilo, naenkrat je globalno prevladal vtis, da je terorizem vse naokrog nas, da se teroristični napad lahko zgodi kjerkoli, kadarkoli, da pred terorističnimi napadi nihče ni več varen in da je vse povsem nepredvidljivo. K temu vtisu so poleg razmeroma pogostih, hudih, raznolikih in odmevnih terorističnih napadov močno pripomogli tudi mediji, ki terorizmu namenjajo izjemno veliko pozornosti. Z ohranjanjem in krepitevijo zavedanja o terorizmu, razumevanjem in stališči medijev glede terorizma in posledično s povečevanjem strahu tako med prebivalstvom kot med potlačnimi elitami, je nastalo novo razumevanje terorizma (stalna in nepredvidljiva grožnja, strah, histerija, pojavljanje v medijih), in to je nenazadnje tudi cilj teroristov. S tem se terorizem posredno krepi in vzdržuje sam sebe (povzeto po Oset, 2007).

Nove ali drugačne pojavnne oblike terorizma ali pa vsaj v tem stoletju bolj intenzivirane oblike, so zlasti:

- izsiljevanje (grožnja, povezana z zahtevo po denarju, materialnih dobrinah ali informacijah),
- atentati (načrtovana dejanja, cilj je usmrnitev pomembnega predstavnika države ali neke skupine),
- ugrabitve ali zajetje talcev (pogosta oblika za izsiljevanje držav ali posameznikov),
- podstavljanje eksplozivnih teles (ponavadi gre za improvizirana eksplozivna telesa, izdelava je enostavna in poceni, povzročena škoda pa velika),
- požigi (namenjeni predvsem prikrivanju sledi, zastraševanju itd.),
- samorazstrelitve (samomorilski napadi, namenjeni povzročitvi čim večjega števila žrtev)

- in/ali materialne škode),
- sabotaže (služijo prikazu ranljivosti sistemov),
- lažni preplahi (nimajo neposrednega materialnega vpliva, lahko pa oslabijo delovanje varnostnih služb in policijo pri odzivnosti),
- oboroženi ropi (ki služijo predvsem financiranju izvajanja drugih oblik terorizma) (MNZ, 2015),
- uporaba orožij in sredstev za množično uničevanje v teroristične namene (več o tem v naslednjem podpoglavju).

V določenih primerih, navedenih v prejšnjem odstavku, se za izvršitev terorističnega napada uporabljajo specifične oblike izvršitve, navedene v poglavju 2.1 (npr. ugrabitve, jemanje talcev, zasegi letal, ladij ali drugih oblik transporta, izdelava, posest, transport, nabava orožja, eksploziva ali biološkega/kemičnega/jedrskega orožja, onemogočanje uporabe ali ogrožanje virov pitne vode itd.).

1.6 Orožje in sredstva za množično uničevanje v teroristične namene

O orožju za množično uničevanje govorimo, ko je to namensko izdelano orožje za množično uničevanje in je glede na vrsto lahko jedrsko, radiološko, kemično in biološko orožje (Vlada RS, 2005, 2015).

Jedrsko orožje so prvič uporabili v vojne namene ob koncu druge svetovne vojne, ko sta bili v avgustu 1945 na japonski mesti Hirošimo in Nagasaki odvrženi jedrski bombi, ki sta povzročili smrt več tisoč ljudi, veliko število ranjenih in obolelih za radiacijsko boleznijo, ter veliko materialno škodo. To je bil uvod v tekmovanje med velesilami na področju razvijanja novih vrst jedrskega orožja ter na drugi strani v prizadevanja, da ne pride do uporabe jedrskega orožja v vojaških spopadih. Uveden pa je bil tudi strog režim nadzora jedrskih materialov, ki se uporabljajo v miroljubne namene (v jedrskih elektrarnah, raziskovalnih reaktorjih ipd.). Teroristični napadi se lahko izvedejo z napadi na jedrske objekte ali z uporabo t. i. »umazanih bomb«, katerih namen je povzročiti radiološko kontaminacijo omejenega obsega (Vlada RS, 2005, 2015).

Kemično orožje (strupe) so v vojne namene množično uporabili v prvi svetovni vojni, jedrsko orožje pa ob koncu druge svetovne vojne. Uporaba orožij za množično uničevanje v vojnah je prepovedana z dopolnilnim protokolom I. k Ženevskim konvencijam iz leta 1949, kljub temu pa so se posamezne vrste orožja v različnem obsegu uporabljale v sodobnih vojaških spopadih (Vlada RS, 2005, 2015).

Po letu 1948 je mednarodna skupnost sprejela še več drugih mednarodnih sporazumov, ki prepovedujejo ali omejujejo uporabo posameznih vrst orožij za množično uničevanje. Leta 1968 je bil podpisan Sporazum o neširjenju jedrskega orožja (NPT), ki omejuje raven proizvedenega jedrskega orožja. Leta 1972 je bila podpisana Konvencija o prepovedi biološkega in toksikološkega orožja (BTWC), ki prepoveduje uporabo tega orožja, vendar ne vsebuje operativnega verifikacijskega protokola. V prvih dneh po koncu hladne vojne (januarja 1993) je bila podpisana Konvencija o prepovedi kemičnega orožja (CWC), ki je prva konvencija na tem področju, ki celovito prepoveduje (in predpisuje tudi njegovo uničenje do leta 2012) eno od kategorij orožij za množično uničevanje. Zadnji sporazum s tega področja je Sporazum o celoviti prepovedi jedrskih poskusov (CTBC), ki je bil podpisan septembra 1996 v New Yorku (Vlada RS, 2005, 2015).

V zadnjem obdobju narašča grožnja uporabe orožja za množično uničevanje v teroristične namene. In prav ta nevarnost, da različne teroristične skupine uporabijo orožje ali sredstvo za množično uničevanje za doseg svojih političnih, verskih, gospodarskih, socialnih ali drugih interesov, poleg uporabe klasičnih oblik delovanja teroristov (ugrabitev, nastavljanja eksploziva, umorov ipd.) je realna grožnja varnosti sodobnega sveta (Vlada RS, 2005, 2015).

S pojmom sredstva (snovi) za množično uničevanje označujemo vsa sredstva, ki se uporabljajo v vsakodnevni uporabi ali proizvodnji, imajo pa primerljive škodljive učinke z orožjem za množično uničevanje. Učinkovitost takih sredstev je običajno manjša od orožij za množično uničevanje (Vlada RS, 2005, 2015).

Mogoče posledice uporabe orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene so predvsem:

- pojav večjega števila obolelih ljudi na območju RS zaradi nalezljive bolezni,
- nevarnost širjenja bolezni,
- radiološka kontaminacija ljudi, živali, rastlin, območja,
- pojav radiacijske bolezni (predvsem pri pripadnikih interventnih enot),
- kemična kontaminacija ljudi, živali, rastlin, območja,
- pojav smrtnih primerov,
- negativni psihološki učinki pri ljudeh,
- veliki stroški za preventivo, zatiranje in izkoreninjenje bolezni,
- veliki stroški za radiološko in kemično dekontaminacijo okolja (Vlada RS, 2005, 2015),
- gospodarska škoda zaradi izpada proizvodnje in izgub v gospodarskih panogah in drugih panogah (npr. turizem).

1.6.1 Kemično orožje

O kemičnem orožju govorimo, ko gre za »izpust« strupenih, kemičnih snovi v okolje, ki s svojimi fizikalno-kemičnimi lastnostmi delujejo strupeno in škodljivo ali uničevalno na žive organizme in torej povzročijo začasno ustavitev normalnih funkcij, trajnih poškodb ali smrt organizmov. Bojni strupi so živčni bojni strupi, mehurjevci, dušljivci, dražljivci in solzivci ter splošni strupi (Vlada RS, 2005, 2015).

Kemično orožje se lahko uporabi tako, da se razširi s pomočjo eksploziva, z razpršilci, letali, aktiviranjem bomb napolnjenih s strupom, kot tudi z uporabo projektilov, v katerih se nahaja (Vlada RS, 2005, 2015).

Pojav kemičnega napada je:

- omejen na območje blizu kraja sproščanja kemičnega agensa,
- značilen po tem, da se pri vseh izpostavljenih hitro po izpostavljanju (skoraj istočasno) pojavljajo podobni znaki zastrupitve (Vlada RS, 2005, 2015).

Mogoči hipotetični scenarij za kemični napad predstavlja poleg uporabe kemičnih orožij tudi:

- sabotaža ali diverzija v objektu, kjer se proizvajajo ali skladiščijo nevarne kemijske snovi,
- sabotaža ali diverzija med prevozom nevarnih kemijskih snovi (Vlada RS, 2005, 2015).

1.6.2 Radiološko in jedrsko orožje (jedrski terorizem)

V novjšem času se vse pogosteje izpostavlja možna ogroženost zaradi uporabe radiološke disperzivne naprave oziroma umazane bombe. Ta bi razpršila radioaktivne snovi po širši okolici. Običajne radioaktivne snovi, ki se uporabljajo v industriji, medicini in raziskavah, se lahko uporabi skupaj s konvencionalnim eksplozivom v taki napravi. Čeprav bi bilo ob taki eksploziji ubitih malo ljudi zaradi sevanja (če sploh kakšen), bi bomba imela zastraševalni efekt pri ljudeh zaradi strahu pred radioaktivnostjo. Več ljudi bi bilo poškodovanih zaradi eksplozije same. Tako v tem primeru ne govorimo o orožju za množično uničevanje, temveč o orožju za množično vznemirjanje prebivalcev. Učinki tovrstnega orožja so lahko psihološki, sociološki in ekonomski (Vlada RS, 2005, 2015).

Umazana eksplozivna bomba je lahko poljubne velikosti, glavna parametra sta sama radioaktivna snov in količina eksploziva. Tipična bomba bi lahko bila sestavljena iz svinčenega kontejnerja in eksploziva TNT med pol do pet kilogramov. Radioaktivni izotopi, ki so teoretično bolj primerni za izdelavo umazane bombe, so tisti, ki imajo čim večjo radio toksičnost, ki se jih težje zazna z instrumenti, viri z visoko aktivnostjo in kontaktno hitrostjo doze, ki so v praškasti ali razpršljivi obliki, v prenosnih napravah in podobno. To so predvsem cezij-137, amercij-241, stroncij-90, iridij-192, plutonij-238 in 239, kobalt-60, kalifornij-252. Govorimo o količinah radioaktivnih snovi velikosti enega grama ali več (Vlada RS, 2005, 2015).

Ob uporabi umazane bombe predstavlja za ljudi največje tveganje, da nevede vdihavajo ali zaužijejo snovi, ki so se razpršile med eksplozijo ali požarom ali pri rokovanju z radioaktivnimi drobcami oziroma snovmi. Če so aktivnosti nižje od aktivnosti za naravni vir, je radiološko tveganje sorazmerno majhno. Če pa bi z umazano bombo razpršili snov, katere aktivnost presega desetkratno vrednost nevarnega vira, bi lahko povzročila ogrožanje življenj za ljudi brez zaščite. Verjetnost vnosa nevarnega vira v telo je večinoma omejeno na približno 100 metrov (oblak dima). V primeru rokovanja ali neposredne bližine nezaščitenega radioaktivnega vira ali drobcev visoke aktivnosti - zunanje obsevanje - so poškodbe mogoče v nekaj minutah (Vlada RS, 2005, 2015).

Posebej velja omeniti tako imenovano improvizirano jedrsko napravo, ki povzroči jedrsko eksplozijo. Za to pa je potrebna cepljiva snov - to je visoko obogateni uran ali plutonij, ki lahko povzroči jedrsko eksplozijo (Vlada RS, 2005, 2015).

Hipotetičnih scenarijev obsevanja prebivalstva je veliko, za vse je značilna majhna verjetnost. Nekateri mogoči scenariji so:

- sabotaža ali diverzija v jedrskem objektu,
- sabotaža ali diverzija v sevalnem ali manj pomembnem sevalnem objektu,
- sabotaža ali diverzija v industrijskem objektu s kakršnimikoli viri sevanja,
- sabotaža ali diverzija med prevozom oziroma tranzitom,
- kontaminacija vodnih virov, hrane in podobno,
- uporaba umazane bombe (eksplozija) (Vlada RS, 2005, 2015).

1.6.3 Biološko orožje (biološki terorizem)

Biološki terorizem je nevarnost namernega napada z uporabo bioloških dejavnikov – mikroorganizmov (bakterije, virusi, glive, plesni) ali njihovih strupov z namenom povzročiti njihovo razširjenje in obolevanje ljudi v epidemioloških razsežnostih nalezljivih bolezni. (Mežnar, 2016). Biološko orožje je način načrtnega razširjanja obolenj/zastrupitev oziroma smrti med ljudmi, živalmi in rastlinami (Vlada RS, 2005, 2015). Biološko orožje v obliki virusov, bakterij, gliv in toksinov predstavlja nalezljive organizme, ki se lahko razmnožujejo v svojem gostitelju (Mežnar, 2016). Kužnina se na različne načine razširi med ciljno populacijo, kjer se povzročitelji namnožijo oziroma proizvedejo toksine, ki sprožijo bolezenske simptome (Vlada RS, 2005, 2015).

Biološko orožje se je močno razvijalo med drugo svetovno vojno in po njej. Leta 1972 je bila sprejeta konvencija o biološkem in toksikološkem orožju, s katero se je 140 držav, med njimi tudi ZDA, Irak in nekdanja Sovjetska zveza, zavezalo, da bodo prenehale razvijati in izdelovati biološko orožje, ter da bodo uničile vse obstoječe mikroorganizme, ki so bili pripravljeni z namenom uporabe v vojaške namene. ZDA so leta 1970 prekinile program razvijanja biološkega orožja in so ga uničile leta 1973. Kljub prepovedi pa večina držav vseeno ni povsem prenehala z raziskavami biološkega orožja. Zato v obdobju po letu 1970 govorimo o obdobju nekontroliranih in skrbno prikritih raziskav (Vlada RS, 2005, 2015).

Biološko orožje je mogoče uporabljati tudi v teroristične namene. Zato ni izključena verjetnost, da države ali posamezne teroristične skupine uporabijo biološko orožje. Imajo motiv, pa tudi

dostop do znanja, kako selektivno vzgojiti tudi najbolj patogene mikroorganizme in jih uporabiti v teroristične namene ali v vojni (Vlada RS, 2005, 2015). Ena od resnejših groženj nove dobe je hitrost, s katero se obolenja lahko razširjajo po svetu (Mežnar, 2016).

Da se lahko nek mikroorganizem uporabi kot biološko orožje, mora imeti specifične lastnosti. Eno najbolj tipičnih in največkrat omenjenih bioloških orožij je bakterija antraksa (*Bacillus anthracis*). Pomembna lastnost te paličaste bakterije, ki jo ločuje od drugih, je tvorba spor. To so specializirane celične strukture, ki so odporne na neugodne življenjske razmere, kot so izsuševanje, vročina, poleg tega pa so metabolno skoraj neaktivne. Spore omogočijo bakteriji preživetje v neugodnih in spremenljivih razmerah. Spore so lahke, odporne, kratka idealne za razširjanje z aerosolom (v zraku ali v plinih razpršena trdna ali tekoča snov). Ravno okužba preko dihal se najpogosteje razvije v najbolj nevarno, sistemsko obliko bolezni, ki je skoraj 100 odstotno smrtna. Običajno se okužba z antraksom prenese na človeka preko kože ob stiku z okuženo živaljo oziroma z uživanjem premalo kuhanega mesa okužene živali, vendar je ta oblika bolezni le redko smrtna, zdravljenje z antibiotiki pa je učinkovito. Obstaja tudi cepivo proti antraksu. Bacil antraksa je primeren za uporabo kot biološko orožje, ker je zelo skromen v svojih zahtevah glede gojenja, pridobiti se ga da zelo hitro, enostavno in poceni, vendar se ne prenaša s človeka na človeka (Vlada RS, 2005, 2015).

Takoj za bacilom antraksa je na seznamu biološkega orožja virus črnih koz, za katerega so leta 1972 razglasili, da so ga izkoreninili. Cepljenje so v vseh državah ukinili leta 1980, virus pa so shranili le v dveh z visoko stopnjo varnosti zaščiteneh laboratorijih v Atlanti (ZDA) in v Kolstovu (Rusija). Po resoluciji, sprejeti leta 1996, naj bi virus uničili do konca junija 1999, vendar so uničenje odložili do leta 2002. Strokovnjaki ocenjujejo, da je proti virusu odpornih le še 20 odstotkov ljudi, saj z leti pada tudi imunost pri populaciji, ki je bila cepljena. Človek je edini gostitelj virusa črnih koz. V organizem vstopa preko dihalnih poti, se nato s krvjo raznese do notranjih organov, kasneje ponovno vstopi v krvni obtok in se razširi na kožo. Inkubacijska doba je osem do 14 dni, prva znaka pa sta vročina in splošna izčrpanost. Po dveh do treh dneh se pojavijo izpuščaji na koži. Smrt običajno nastopi v drugem tednu po okužbi. Virus je tako kot bacil antraksa enostavno pripraviti v velikih količinah, raznaša se po zraku, prenaša se s človeka na človeka. Cepivo zagotavlja ustrezno preventivo (Vlada RS, 2005, 2015).

Poleg omenjenih, najbolj ustreznih mikroorganizmov za pripravo biološkega orožja, sta primerni še bakterija *Clostridium botulinum* kot tvorec botulinum toksina in *Yersinia pestis*, povzročiteljica kuge. Botulinum toksin je eden najmočnejših toksinov, saj deluje v zelo nizkih koncentracijah. Bakterija *Clostridium botulinum* je paličaste oblike in prav tako kot bacil antraksa, tvori spore. Bakterija je v naravi zelo razširjena, najpogosteje jo najdemo v prsti, pa tudi v jezerskih in rečnih sedimentih. Človeku je nevarna predvsem pri uživanju premalo toplotno obdelane vsebine konzerv. Deluje na živčni sistem. Smrt nastopi zaradi paralize, ki preprečuje dihanje in delovanje srca (Vlada RS, 2005, 2015).

Biološke agense je mogoče razširjati na različne načine, vključno z letali, raketami in projektili. Najpogostejši način razširjanja je s pomočjo aerosolne eksplozije, ko se ob eksplozijah sproščajo agensi v aerosolni obliki. Ta način razširjanja je posebno učinkovit, saj je vdor preko dihal v organizem v načelu najučinkovitejši in je tudi nadaljnji prodor v krvni obtok najhitrejši. Najpogosteje bi na ta način biološke agense razširjali ponoči, hkrati bi lahko zajeli zelo velike površine (Vlada RS, 2005, 2015). Znan je tudi način razširjanja prek poštne pošte, zastrupitve vode in hrane ipd.

Ciljne organizme je mogoče okuževati tudi s pomočjo vektorjev, kot so insekti, podgane ali druge živali. Vektorje je treba na ustrezen način namnožiti, jih okužiti in jih nato razširiti na območju, kjer naj bi napadli žrtve. Z biološkim agensom se lahko ciljno skupino okuži tudi z diverzantskim delovanjem preko hrane in vode. To nalogo običajno opravijo teroristi (posamezniki ali skupina), ki odložijo biološke agense v javne vodovode ali pa z njimi prodrejo v sisteme proizvodnje in transporta hrane (Vlada RS, 2005, 2015).

Pri uporabi biološkega orožja se posledice uporabe kažejo v daljšem časovnem obdobju, prizadeto prebivalstvo je na geografsko širšem območju in ugotavljajo se različne klinične slike bolezni (Vlada RS, 2005, 2015).

V kolikor pri napadu ni bila opažena naprava za širjenje mikroorganizmov, lahko napad z biološkim orožjem ostane neopažen, dokler prizadeta populacija ne začne kazati simptomov bolezni ali zastrupitve. Odvisno od agensa, uporabljenega v napadu, in narave izbruha bolezni bi lahko prikrit napad z biološkim orožjem na začetku zamenjali za naravni izbruh epidemije (Mežnar, 2016).

Tudi pri kriminalnih dejanjih, katerih cilj je določena ekonomska korist ali maščevanje, lahko napadalci uporabijo biološke agense. Vendar teh dejanj ne prištevamo k terorizmu (Mežnar, 2016).

Poleg zgoraj navedenih mogočih virov ogrožanja ljudi je vsaj kot potencialno mogoče tudi upoštevati namerno širjenje določenih nalezljivih bolezni pri ljudeh in posebno nevarnih bolezni živali.

1.7 Verjetnost nastanka verižnih nesreč

Pri terorističnih napadih ni mogoče izključiti možnosti verižnih nesreč. Paleta kombinacij verižnih nesreč zaradi terorističnega napada je lahko, tudi zaradi velike mogoče raznolikosti posameznih terorističnih napadov, zelo široka in težko predvidljiva, vedno pa zavisi od vrste in načina ter izbranega cilja terorističnega napada.

1.8 Pomembnejši teroristični napadi v svetu

Dne 23. 7. 1968 tega leta se je zgodil teroristični napad, ko so trije pripadniki Ljudske fronte za osvoboditev Palestine ugrabili potniško letalo. Letalo Boeing 707 je bilo na poti iz londonskega letališča Heathrow na letališče Leonardo da Vinci-Fiumicino v Rimu in nato na letališče Lod, zdaj znano kot mednarodno letališče Ben Gurion. Po vzletu iz Rima, je eden od ugrabiteljev odprl vrata v pilotski kabini ter s pištolo prisilil posadko letala, da odleti v Alžir. Druga dva ugrabitelja sta potnikom grozila s pištolami in ročnimi bombami. Ko je letalo pristalo v Dar El Beidi, so alžirske oblasti letalo zasegle. Naslednji dan so vse neizraelske potnike poslali v Francijo z letali Air Algérie Caravelle. Kasneje so izpustili 10 žensk in otrok. Izraelska in alžirska vlada sta se po diplomatski poti pogajali o vrnitvi izraelskih talcev in letala. Pet tednov pozneje so bili vsi izpuščeni v zameno za 16 obsojenih arabskih ujetnikov. Ugrabitev letala sama po sebi ni bila nekaj, kar se tisti čas ne bi dogajalo, je pa to bila doslej najdlje trajajoča ugrabitev potniškega letala, saj je trajala 40 dni (El Al Flight 426, Wikipedia). Škode in mrtvih pa ni bilo. V tistem času je bila ugrabitev letala večinoma sredstvo oziroma izsiljevanje za dosego nekih drugih ciljev teroristov. Po letu 1994 pa so se letala, zlasti s strani versko-fundamentalističnih terorističnih skupin, vse bolj uporabljala kot orožje/orodje za povzročitev čim večje škode in posledic, tudi žrtev, in dosega čim večjega medijskega odziva. Slednjih dogodkov sicer ni bilo veliko, vendar pa so bile posledice takšnih dejanj neprimerno obsežnejše (Jakša, 2009, Harrison, 2009).

Netipični napad, ki pa je povzročil zelo veliko vznemirjanje javnosti in tudi zgražanje, je še danes zelo znan teroristični napad 5. septembra leta 1972 na poletnih olimpijskih igrah v Münchnu v tedanji Zvezni Republiki Nemčiji. Osem teroristov palestinske teroristične skupine Črni september je ugrabila 11 izraelskih športnikov in zahtevalo izpustitev 234 Palestincev iz zaporov v Izraelu. Olimpijske igre so bile prekinjene za 36 ur. Nekateri talci so bili ubiti med samo ugrabitvijo, večina (devet) pa med neuspelo reševalno akcijo. V celotnem terorističnem napadu je umrlo vseh 11 ugrabljenih izraelskih športnikov, pet palestinskih ugrabiteljev in nemški policist (Munich massacre, Wikipedia).

Najbolj znan teroristični napad, ki je imel za cilj uničenje letala, je bilo uničenje potniškega letala Pan Am 21. decembra 1988. Na letalu, ki je letelo iz Frankfurta prek Londona in New Yorka v Detroit, je odjeknila bombna naprava, v delu, namenjenemu prtljagi (Pan Am Flight 103, Wikipedia). Letalo je bilo uničeno in je padlo na zemljo na 130 km² velikem območju, najbolj pa jo je skupil kraj Lockerbie na Škotskem (Jakša, 2009). Umrlo je vseh 243 potnikov, vseh 16 članov posadke, 11 ljudi pa je umrlo tudi na območju padca razbitin in kosov letala. Ta letalska nesreča predstavlja najsmrtonosnejši teroristični napad v zgodovini Združenega kraljestva (Pan Am Flight 103, Wikipedia). V ozadju tega dogodka je bila Libija, ki je bila pred tem (v letih 1981–1985) vpletena v vojaške napetosti in konflikte z ZDA (Jakša, 2009). Podoben dogodek se je zgodil tudi letalski družbi Air India na letu med Montrealom in Delhijem 23. junija 1985, na katerega so Sikhi iz Kanade uspeli podtakniti eksplozivno telo. Eksplozivno telo se je aktiviralo, ko je bilo letalo okoli 200 kilomerov jugozahodno od Irske. Letalo oziroma njegovi deli so padli v morje, umrlo pa je vseh 329 ljudi na krovu. To je bil do leta 2001 najbolj smrtonosten teroristični napad v letalskem prometu (Air India Flight 182, Wikipedia).

20. marca 1995 je verska sekta AUM v več vlakih podzemne železnice v Tokiu sprostila živčni plin sarin. Umrlo je 13 ljudi, 6000 ljudi pa je utrpelo zastrupitev (povzeto po MNZ, 2015).

Najbolj znan in tudi najbolj uničujoč teroristični napad doslej predstavlja serija terorističnih napadov na celinski del ZDA 11. septembra 2001. Pripadniki Al Kaide so prevzeli nadzor nad štirimi potniškimi letali; ki so jih uporabili za samomorilske napade in jih usmerili v simbole ameriške globalne moči (napad na dvojčka WTC na Manhattnu v New Yorku, Pentagon in neuspeh prodor proti Washingtonu). Nastala je ogromna materialna škoda. Dvojčka WTC, v katerega sta treščili dve letali, je zajel požar in sta se zrušila, uničenih in poškodovanih je bilo zaradi tega še 25 objektov. Škoda, ki jo je povzročil padec tretjega letala, je bila tudi v Pentagonu. Četrto letalo cilja (Washington) ni doseglo in je strmoglavilo blizu Pittsburgha (povzeto po MNZ, 2015), domnevno zaradi posredovanja potnikov ali pa je bilo letalo sestreljeno (Teroristični napadi 11. septembra 2001, Wikipedia). Napadi so imeli velike politične posledice. Cilj, ki so ga napadalci imeli, pa je bil dosežen (ranjena supersila), zaradi česar so sledili maščevalni protiukrepi (MNZ, 2015). Umrli so skupaj 3004 ljudje (samo v dvojčkih WTC 2595 (od tega 343 gasilcev in 60 policistov); 265 potnikov in članov posadke na letalih, 125 uslužbencev Pentagona, 19 teroristov (Teroristični napadi 11. septembra 2001, Wikipedia), ogromno je bilo število poškodovanih (MNZ, 2015). Uničenih je bilo 1,2 milijona m² nepremičnin (Frey in ostali, 2007). Izguba lastnine je bila ocenjena na do 13 milijard USD, izguba človeškega kapitala pa je bila še vsaj dvakrat večja, kar pomeni, da so zgolj napadi na New York povzročili do 60 milijard USD škode. Izredno velika je bila tudi posredna škoda in to po vsem svetu. Vrednosti ameriškega dolarja, evra in japonskega jena so na dan napada padle za dva odstotka. Cena zlata na londonski borzi je narasla za 6,5 odstotka, cena nafte pa za 5,5 odstotka. Kasneje je cena nafte zaradi zmanjšane povpraševanja in bojazni svetovne recesije močno padla. Borzni indeksi na najpomembnejših svetovnih borzah so ob napadu padle za od 6,7 do 14,3 odstotka. Letalskim družbam, zlasti ameriškim, se je promet znižal in v letu 2002 je le ena ameriška letalska družba poslovala pozitivno, tri pa so bankrotirale. Skupna izguba letalskih družb v ZDA je leta 2002 znašala sedem milijard USD. Veliko škode je povsod po svetu utrpel turizem, tudi gospodarska rast se je v treh mesecih po napadih močno zmanjšala (Makien, 2002). Neposredna škoda napadov je znašala 0,06 odstotka ameriškega BDP-ja, dolgoročna pa 0,3 odstotka (Abadie in ostali, 2005). Za napad je bila odgovorna globalna militantna islamska teroristična skupina Al Kaida, katero je ustanovil Osama bin Laden, in ki je bila odgovorna ali obtožena še za številne teroristične napade po svetu v naslednjih letih.

Dne 12. oktobra 2002 se je zgodil samomorilski napad (aktiviranje smrtonosne naprave) islamske skupine Džamaja Islamiye v nočnem klubu v Kutu na otoku Bali v Indoneziji. Žrtev v nočnem klubu je bilo veliko, preživeli so zbežali na prosto, kjer pa je eksplodiral še avtomobil bomba. Do še ene manjše eksplozije je prišlo pred veleposlaništvom ZDA v bližnjem glavnem mestu Balija Denpasarju. Napadi so zahtevali 202 smrtni žrtvi in 240 ranjenih. Dogodki so

pomenili hud udarec za turizem in gospodarstvo, načeta je bila varnostna stabilnost regije, zaradi številnih trgovskih poti v tem delu regije je postala cena varnosti ogromna (povzeto po MNZ, 2015).

Za vrsto terorističnih napadov so bili v začetku tega stoletja v Rusiji odgovorni Čečeni. Najbolj izstopajoče je bilo zajetje 850 gledalcev predstave v gledališču Dubravka v Moskvi 23. oktobra 2002. Čečenski uporniki so jih imeli za talce. Po treh dneh je sledil vdor policije z neznanim plinom, ki naj bi uspal teroriste in talce (bil je premočan in ubil precej talcev). Med talci je bilo 129 smrtnih žrtev, 39 napadalcev pa so ubili specialci. Napad je imel velik družbeno-politični vpliv; po špekulacijah naj bi oblasti predhodno vedele za načrtovano ugrabitev talcev; nerazumljivo je bilo, da je 50 teroristov v center Moskve lahko pretihotapilo več ton orožja, streliva in razstreliva; prav tako je bilo nenavadno, zakaj je policija ubila vse teroriste, čeprav se le-ti niso upirali in niso povzročili smrti nedolžnih gledalcev (povzeto po MNZ, 2015).

Še hujše posledice je imelo čečensko zajetje osnovne šole v Beslanu v Čečeniji prvega septembra 2004. Čečenski uporniki so zajeli 1128 ljudi, od tega preko 700 otrok. Talce so zaprli v športno dvorano, kjer so namestili več bomb. Napadalci so zahtevali konec t. i. druge čečenske vojne; po treh dneh so ruske oblasti vpadle v objekt. Po uradnih podatkih naj bi umrlo 334 ljudi (med njimi 186 otrok, 12 pripadnikov varnostnih sil), neuradno naj bi jih bilo bistveno več. Več kot 800 ljudi je bilo ranjenih. Tragedija je imela velik družbeno-politični vpliv in je odmevala po vsem svetu. Uradno poročilo je za tolikšno število žrtev krivilo čečenske upornike, talci pa so opozarjali na neustrezen odziv odgovornih za varnost (povzeto po MNZ, 2015).

Še pred tem, 11. marca 2004, je hud teroristični napad doživel Madrid. Štiri silovite eksplozije so odjeknile na vlakih v času jutranje prometne konice. Eksploziv je bil nastavljen v nahrbtnikih. Vzrok naj bi bil sodelovanje Španije v iraški vojni; napad naj bi izvedli islamski skrajneži oziroma lokalna celica Al Kaide. Razdejanje je bilo ogromno. V napadu je bilo 191 smrtnih žrtev ter skoraj 2000 ranjenih. Dogodek je odločno posegel v politično dogajanje pred splošnimi volitvami. Rezultat terorističnega napada je bil odpoklic španskih sil iz Iraka (povzeto po MNZ, 2015).

Nekaj podobnega je izkusil London 7. maja 2005. V času jutranje prometne konice je na treh postajah podzemne železnice odjeknil niz eksplozij, malo zatem pa še eksplozija na dvonadstropnem avtobusu. Napad se je zgodil ob začetku vrha G8 in razglasitvi Londona za olimpijsko mesto v letu 2012, zato je bil učinek napada še večji. Šlo naj bi za »kaznovanje« Združenega kraljestva s strani Al Kaide za podporo Američanom v vojni proti Iraku. Napadi so zahtevali 56 smrtnih žrtev, med njimi so bili tudi štirje napadalci, okoli 700 ljudi pa je bilo ranjenih. Napad je v Londonu povzročil kaos; javni promet je obstal, središče mesta je ostalo brez elektrike in telefonskih povezav. Nastala je velika gospodarska škoda. Oblasti so močno poostrele varnostne ukrepe (povzeto po MNZ, 2015).

Med letoma 2004 in 2006 je serija hudih terorističnih napadov pretresla Bližnji Vzhod. Najsmrtonosnejši je bil napad 23. julija 2005, ko je več bomb eksplodiralo v luksuznih hotelih Sharm el Sheika v Egiptu. Umrlo je 82 ljudi, 119 pa je bilo ranjenih. Dne 9. novembra 2005 se je nekaj podobnega zgodilo v Amanu v Jordaniji. Umrlo je 60 ljudi, 115 pa jih je bilo ranjenih (povzeto po MNZ, 2015).

Mumbajski napadi 2008 so bili serija terorističnih napadov, ki so se zgodili novembra 2008, ko je 10 članov Lashkar-e-Taiba, skrajne islamistične teroristične organizacije s sedežem v Pakistanu, v Mumbaiu (nekdanji Bombay) v Indiji izvedlo 12 usklajenih strelskih in bombnih napadov, ki so trajali štiri dni. Napadi, ki so bili deležni široke svetovne obsodbe, so se začeli 26. novembra in trajali do 29. novembra 2008. Umrlo je najmanj 174 ljudi, od tega devet napadalcev, več kot 300 pa je bilo ranjenih. Napadi so bili usmerjeni na palače, vile, kinematograf, bolnišnico, hotel itd. Prišlo je tudi do eksplozije na območju пристanišča Mumbai in v taksi vozilu. Mumbajjska policija in varnostne sile so do zgodnjega jutra 28. novembra, vse

lokacije, razen hotela Taj, zavarovale. 29. novembra so indijske nacionalne varnostne straže izvedle operacijo Črni tornado, ki se je končala s smrtjo zadnjih preostalih napadalcev v hotelu Taj in koncem napadov (The Mumbai attacks 2008, Wikipedia). Že skoraj celotni dve desetletji pred tem napadom je v Mumbaiu prihajalo do številnih napetosti med večinskim hindujskim in manjšinskim muslimanskim prebivalstvom (slaba petina meščanov Mumbaia je muslimanske vere). Odgovor na to so predstavljali številni teroristični napadi, ki so jih večinoma povezovali z muslimanskimi skrajneži, pakistansko obveščevalno službo in nasploh s Pakistanom. Najhujši je bil teroristični napad 11. julija 2006, ko je zaradi sedmih bombnih eksplozij na lokalnih vlakih umrlo 181 ljudi, 890 pa jih je bilo ranjenih. Že leta 1993 (12. marca) je v mestu eksplodiralo 13 bomb, ki so ubile 257 ljudi, 713 pa jih je bilo ranjenih (South Asia Terrorism Portal, 2006, povzeto po Malovrh, 2009).

Pariški napadi novembra 2015 so bili niz usklajenih terorističnih napadov, ki so se zgodili 13. novembra 2015 v Parizu v Franciji in v severnem predmestju mesta Saint-Denis. Z začetkom ob 21.16 po srednjeevropskem času so trije samomorilci med nogometno tekmo streljali izven Stade de France v Saint-Denisu. Sledilo je več množičnih strellov in samomorilski napad v kavarnah in restavracijah ter množično streljanje in zajetje talcev na rock koncertu Eagles of Death Metal v gledališču Bataclan, kar je privedlo do spopada s policijo. Napadalci so bili ustreljeni ali razstreljeni, ko je policija napadla gledališče. Napadalci so ubili 130 ljudi, od tega 90 v gledališču Bataclan. Še 413 ljudi je bilo poškodovanih. Umrlo je tudi sedem napadalcev, medtem ko so oblasti še naprej iskale sosterilce. To so bili najsmrtonosnejši napadi v Franciji po drugi svetovni vojni in najsmrtonosnejši v Evropski uniji od bombardiranja vlakov v Madridu leta 2004. Islamska država Iraka in Levanta (ISIL) je prevzela odgovornost za napad in objavila da je ta napad maščevanje za francoske letalske napade na cilje ISIL v Siriji in Iraku (November 2015 Paris attacks, Wikipedia). ISIL je džihadistična vojaška skupina v Iraku in Siriji, ki želi ustvariti islamsko državo (kalifat), v katerem bi vladalo šeriatsko pravo in vabahistična verzija islama. Skupina je razglasila versko avtoriteto nad vsemi muslimani sveta, v svoj kalifat pa hočejo vključiti Sirijo, Jordanijo, Izrael, Palestino, Libanon, Ciper in del južne Turčije. Islamsko državo so razglasili leta 2014 (Islamska država, Wikipedia). Kot odgovor na pariške napade so po vsej državi razglasili trimesečno izredno stanje za pomoč v boju proti terorizmu. 15. novembra je Francija začela največji letalski napad Opération Chammal, njen prispevek h kampanji za boj proti ISIL-u, s katerimi je udarila na tarče ISIL v Raqqa. 18. novembra je bil v policijski raciji v Saint-Denisu skupaj z dvema drugim umorjen osumljeni glavni organizator napadov (November 2015 Paris attacks, Wikipedia).

Zjutraj 22. marca 2016 so se v Belgiji zgodili trije usklajeni bombni samomorilski napadi: dva na bruseljskem letališču v Zaventemu in eden na postaji podzemne železnice Maalbeek v Bruslju. Umrlo je 22 civilistov in trije storilci, 340 ljudi pa je bilo ranjenih. Na letališču so kasneje našli še eno bombo. Odgovornost za napade je prevzela ISIL. Storilci so pripadali teroristični celici, ki je bila vključena v pariške napade novembra 2015. To je bilo najsmrtonosnejše teroristično dejanje v zgodovini Belgije (2016 Brussels bombing, Wikipedia).

V francoski Nici je 14. julija 2016 zvečer 19-tonske tovornjak namenoma zapeljal med množico ljudi, ki so na Promenade des Anglais praznovali Dan padca Bastilje. Umrlo je 86 ljudi ter napadalec, poškodovanih pa jih je bilo 458. V času dogodka se je tam nahajalo 40.000 ljudi. Voznik tovornjaka, ki je že pred tem streljal v množico ljudi, je bil domačin, tunizijski prebivalec Francije. Napad se je končal šele po dveh kilometrih vožnje po izmenjavi strellov, s katerimi je policija ustrelila in ubila voznika. Odgovornost za napad je prevzela Islamska država (Nice truck attack 2016, Wikipedia).

Strelni pohod na dva islamska verska objekta (mošeji) v Christchurchu na Novi Zelandiji 15. maja 2019 je zahteval 51 žrtev, 49 ljudi pa je bilo ranjenih. Napadalec je bil 28 letni Avstrelec (Christchurch mosque shootings, Wikipedia).

Natančnejši pregledi vseh oziroma pomembnejših in ostalih terorističnih napadov v Evropi in drugod po svetu so dostopni na svetovnem spletu.

Na ozemlju Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: RS) terorističnega napada še ni bilo.

2. DOLOČANJA TERORISTIČNE OGROŽENOSTI V REPUBLIKI SLOVENIJI

2.1 Aktivnosti na področju boja proti terorizmu na ravni EU in RS

V zadnjih letih se na evropski ravni, pa tudi v RS, določene aktivnosti na področju boja proti terorizmu stopnjujejo.

Ministrstvo za notranje zadeve je leta 2015 prvič pripravilo Oceno tveganja zaradi terorizma, izdelano na podlagi Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite in Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Leta 2018 je bila izdelana še Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za terorizem. Oba dokumenta imata status tajnega dokumenta z oznako stopnje tajnosti »Interno«. V oba dokumenta je omogočen vpogled na sedežu Ministrstva za notranje zadeve.

Na ravni Evropske Unije (v nadaljnjem besedilu: EU) je bila 15. marca 2017 sprejeta Direktiva 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti terorizmu in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/475/PNZ ter o spremembi Sklepa Sveta 2005/671/PNZ.

V RS je bila leta 2019 sprejeta nova Resolucija o strategiji nacionalne varnosti RS (Uradni list RS, št. 59/19). Ta resolucija se delno navezuje tudi na vsebine v zvezi s terorizmom.

Prav tako leta 2019 je bila sprejeta Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 (Uradni list RS, št. 43/19).

Pomemben organ je Medresorska delovna skupina za terorizem (v nadaljnjem besedilu: MDS-PTR), v kateri delujejo predstavniki s področij pravosodja, notranjih zadev, zunanjih zadev, obrambe, FURS, SOVA, OVS, Uprava RS za pranje denarja. Ta medresorska delovna skupina je bila ustanovljena s sklepom Vlade RS na 132. redni seji dne 26. aprila 2017. S tem je formalizirala aktivnosti, ki so se v zvezi z delovanjem na področju boja proti terorizmu odvijale v okviru Delovne skupine za boj proti terorizmu, podskupine Medresorske delovne skupine za boj proti nadnacionalnim grožnjam (MDS-MNG) v okviru sekretariata Sveta za nacionalno varnost (v nadaljnjem besedilu: SSNAV).

Decembra 2019 pa je bila sprejeta tudi Nacionalna strategija za preprečevanje terorizma in nasilnega ekstremizma. Na osnovi strateških ciljev iz tega dokumenta naj bi bil do konca leta 2020 pripravljen akcijski načrt, s katerim bodo predvidene aktivnosti, nosilci in čas izvedbe načrtovanih aktivnosti iz strategije. Zaradi več vzrokov akcijski načrt še ni izdelan.

Tudi izdelava Ocene ogroženosti Republike Slovenije zaradi terorizma za potrebe sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, kateri naj bi sledila prenova državnega načrta zaščite in reševanja v zvezi s terorizmom, sovpadata z obdobjem povečane aktivnosti države na področju strateških, normativnih, operativnih vidikov boja proti terorizmu.

Za usklajevanje dejavnosti na področju preprečevanja terorizma na nacionalni ravni, vključno z zagotavljanjem učinkovitega izvajanja, spremljanja, vrednotenja in poročanja o izvajanju Nacionalne strategije za preprečevanje terorizma in nasilnega ekstremizma, ter za vzpostavitev ustrezne politike na tem področju, je zadolžen SNAV (Vlada RS, 2019).

2.2 Model določanja teroristične ogroženosti v RS

Ne glede na to, da terorističnega napada na ozemlju RS doslej še ni bilo, je tovrstna ogroženost RS večja zaradi splošne večje teroristične ogroženosti kot globalnega pojava, zato, ker RS od osamosvojitve naprej spada v t. i. zahodni svet, ki je v splošnem bolj podvržen terorističnim napadom, in nenazadnje se je ogroženost RS povečala predvsem po vstopu v vojaško zaveznitvo NATO, ki je bil posredno ali neposredno vpleten v številna krizna in vojna žarišča po svetu. Pri tem je pomembno tudi dejstvo, da teroristične grožnje ne prihajajo "od

znotraj”, temveč predvsem iz tujine (Prezelj, 2006). Gre predvsem za geostrateške in politične procese, ki potekajo tako v naši neposredni sosesčini in zahodnobalkanski regiji kot tudi na kriznih žariščih izven Evrope (Vlada RS, 2019 a).

Vlada RS je leta 2017 ustanovila MDS-PTR, ki deluje v okviru Sekretariata SNAV in je tudi zadolžena za ugotavljanje teroristične ogroženosti RS.

MDS-PTR pri pripravi ocene ogroženosti uporablja petstopenjski model za določanje stopnje teroristične ogroženosti RS, ki je bil sprejet leta 2016. Podobni petstopenjski modeli se uporabljajo tudi v tujini. Pred tem je bil v RS uporabljan tristopenjski model.

Stopnja teroristične ogroženosti RS se določa na podlagi območja in nevarnosti pojava, ter ocene vpliva terorističnih aktivnosti na ostalih območjih na varnost RS. Območje pojava pomeni območje, v katerem se je zgodilo teroristično dejanje ali obstaja nevarnost za izvršitev tovrstnega dejanja.

Nevarnost pojava se oceni na podlagi matrike za oceno nevarnosti pojava z vidika delovanja terorističnih skupin ali posameznikov, kjer se upoštevajo indikatorji povezani z namero izvedbe, zmogljivostmi ter aktivnostih in pripravah za izvedbo terorističnih aktivnosti.

barvna lestvica	stopnja ogroženosti	opis razmer in predvidevanje razvoja dogodka
	<u>ZELO NIZKA</u>	Verjetnost napada je neznatna. Ni indikatorjev grožnje ali obetov, da bi se uresničila v <u>kratkoročnem obdobju</u> .
	<u>NIZKA</u>	Nizka verjetnost napada, vendar možnosti napada ni mogoče zavreči. Zelo omejeni indikatorji grožnje, vendar ni verjetno, da bi se uresničila v <u>kratkoročnem obdobju</u> .
	<u>SREDNJA</u>	Verjetnost napada je srednja. Omejeni indikatorji grožnje, ki bi se lahko uresničila v <u>kratkoročnem obdobju</u> .
	<u>VISOKA</u>	Napad je zelo verjeten ali pričakovan. Jasni indikatorji, da se bodo grožnje verjetno uresničile v <u>kratkoročnem obdobju</u> . Točno določen cilj ali časovni okvir nista znana.
	<u>ZELO VISOKA</u>	Visoka neposredna ogroženost zaradi terorističnega napada. Jasni indikatorji neizbežne grožnje: znani so čas, namen in cilji.

Slika 1: Stopnje teroristične ogroženosti v RS

Konkreten opis aktivnosti ob razglasitvi posameznih stopenj teroristične ogroženosti iz prejšnje slike je še v pripravi in je naloga MDS-PTR.

Zaradi nepredvidljive narave terorizma lahko neodvisno od trenutne stopnje teroristične ogroženosti in brez predhodnega opozorila pride do izvedbe nasilnega terorističnega dejanja.

Pristojni organi, ki delujejo v okviru MDS-PTR, na rednih sejah sprejemajo oceno teroristične ogroženosti RS. Ta je v zadnjem obdobju večinoma nizka (2. stopnje ogroženosti od petih mogočih). V zadnjem obdobju oziroma v obdobju pred sprejetjem te ocene namreč ni bilo zaznanih neposrednih ali posrednih terorističnih groženj proti RS oziroma drugih aktivnosti, ki bi nakazovale na možnost terorističnih aktivnosti proti interesom RS doma ali v tujini.

Po ocenah pristojnih služb je ogroženost RS zaradi napadov terorističnih organizacij z orožji ali s sredstvi za množično uničevanje in klasičnimi terorističnimi sredstvi načeloma nizka, vendar je ni mogoče izključiti. Prav tako ni možno izključiti takšnih napadov v sosednjih

državah. Pristojne službe v RS redno spremljajo dejavnike in razmere, ki vplivajo na povečano verjetnost terorističnih napadov ter ocenjujejo različne stopnje nevarnosti terorističnih napadov v RS. O tem redno obveščajo pristojne organe (Vlada RS, 2005, 2015).

2.3 Ogroženosti Republike Slovenije zaradi uporabe orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi

Terorizem negativno vpliva na človekovo življenje in zdravje, temeljne vrednote, kot so človekovo dostojanstvo, svoboda, demokracija, enakost, pravna država ter spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ter na gospodarski ter trajnostni razvoj in na zagotavljanje nacionalne varnosti. Tarča terorističnih napadov so lahko civilno prebivalstvo, državni predstavniki in ustanove, diplomatsko-konzularna predstavništva, kritična infrastruktura, objekti in predmeti kulturne dediščine ter drugo.

Terorizem je pogosto povezan z drugimi varnostnimi grožnjami, predvsem z organiziranimi, nedovoljenimi dejavnostmi na področju orožja za množično uničevanje in jedrske tehnologije, z nezakonitimi migracijami ter trgovino z ljudmi, orožjem in prepovedanimi drogami.

Skladno z Oceno ogroženosti RS zaradi terorizma lahko pričakujemo naslednje oblike ogroženosti:

- uporabo klasičnih sredstev,
- uporabo kemičnega orožja in sproščanje kemičnih snovi kot posledice terorističnega napada zaradi uporabe bioloških snovi v teroristične namene,
- uporabo jedrskega orožja oziroma sproščanje radioaktivnih snovi kot posledico terorističnega napada,
- jedrsko oziroma radiološko nesrečo kot posledico terorističnega napada na jedrski objekt,
- nesrečo z nevarnimi snovmi kot posledico terorističnega napada,
- nesrečo zrakoplova kot posledico terorističnega napada,
- železniško nesrečo kot posledico terorističnega napada,
- nesrečo na morju kot posledico terorističnega napada,
- kibernetске grožnje v povezavi s terorističnim delovanjem,
- hibridne grožnje v povezavi s terorističnim delovanjem,
- drugo (ogroženost javnih krajev zaradi terorističnih napadov in drugih pomembnih objektov).

2.4 Mogoče posledice

Mogoče posledice ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi so predvsem:

- večje število poškodovanih in/ali mrtvih ljudi,
- pojav večjega števila zbolelih ljudi na območju RS zaradi nalezljive bolezni,
- tveganje za širjenje okužbe, hujših oblik bolezni in posledično več smrti ter večja obremenitev zdravstvenega sistema,
- radiološka kontaminacija ljudi, živali, rastlin, območja,
- pojav radiacijske bolezni (predvsem pri pripadnikih intervencijskih enot),
- kemična kontaminacija ljudi, živali, rastlin, območja,
- materialna škoda na javnih objektih in infrastrukturi,
- negativni psihološki učinki pri žrtvah terorističnega napada in njihovih sorodnikih,
- poškodovanje ali trajna izguba predmetov in objektov kulturne dediščine,
- poškodovanje infrastrukturnih objektov, ki zahtevajo dolgotrajno obnovo,
- gospodarska škoda zaradi izpada proizvodnje,
- veliki stroški za preventivo, zatiranje in izkoreninjenje bolezni,
- veliki stroški za radiološko in kemično dekontaminacijo okolja.

2.5 Sklepne ugotovitve

Republika Slovenija spada med države z nizko stopnjo ogroženosti zaradi uporabe orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi. Ne glede na to ni mogoče izključiti možnosti, da je lahko tudi Republika Slovenija tarča terorističnih napadov oziroma, da se taki napadi lahko zgodijo v sosednjih državah, vplivajo pa lahko tudi na našo državo.

V Republiki Sloveniji ni velike verjetnosti, da bi prišlo do namenskega povzročanja škode in ogrožanja z uporabo radioaktivnih ter jedrskih snovi. V preteklosti niso bila zaznana taka delovanja. Podobno velja za uporabo kemijskih in bioloških sredstev. Obstaja pa verjetnost pojavov, ki bi lahko ogrozili ljudi, premoženje in okolje v Republiki Sloveniji ter tudi zunaj nje.

Terorističnih napadov s klasičnimi sredstvi, pri čemer so lahko tarča različni javni, infrastrukturni in drugi objekti kritične infrastrukture, prav tako ni mogoče izključiti, zato je treba v pomembnejših objektih uvesti oziroma upoštevati osnovne varnostne ukrepe za preprečevanje tovrstnih dogodkov. Ob povečani nevarnosti terorističnih napadov je v teh objektih treba uvesti dodatne ali posebne ukrepe varovanja oziroma preprečevanja terorističnih napadov.

V Republiki Sloveniji je treba zagotoviti pripravljenost na pojav terorizma, ki bo primerljiva z drugimi državami v Evropi in svetu. Pri tem se mora naša država povezovati s sosednjimi in drugimi državami ter mednarodnimi organizacijami.

Tako tudi na področju vzgoje in izobraževanja ne moremo popolno izključiti pojav terorizma. Vzgojno izobraževalni proces je po svoji naravi zelo odprt, a tudi ranljiv sistem. Tarče napada so lahko posamezni vrtci, šole, drugi zavodi s področja vzgoje in izobraževanja ter vsi udeleženci vzgojno-izobraževalnega procesa (otroci, učenci, dijaki, vzgojitelji, učitelji,...).

Možne posledice takih napadov so veliko število ranjenih in mrtvih in velika materialna škoda.

3. OBSEG NAČRTOVANJA IN ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

3.1. Aktivnosti na področju boja proti terorizmu na ravni EU in RS

V zadnjih letih se na evropski ravni, pa tudi v Republiki Sloveniji, določene aktivnosti na področju boja proti terorizmu stopnjujejo.

Ministrstvo za notranje zadeve je leta 2015 prvič pripravilo Oceno tveganja zaradi terorizma, izdelano na podlagi Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite in Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Leta 2018 je bila izdelana še Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za terorizem. Oba dokumenta imata status tajnega dokumenta z oznako stopnje tajnosti »Interno«.

Na ravni Evropske Unije (v nadaljnjem besedilu: EU) je bila 15. marca 2017 sprejeta Direktiva 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti terorizmu in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/475/PNZ ter o spremembi Sklepa Sveta 2005/671/PNZ.

V Republiki Sloveniji je bila leta 2019 sprejeta nova Resolucija o strategiji nacionalne varnosti RS (Uradni list RS, št. 59/19). Ta resolucija se delno navezuje tudi na vsebine v zvezi s terorizmom.

Prav tako leta 2019 je bila sprejeta Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminatlitete za obdobje 2019–2023 (Uradni list RS, št. 43/19).

Pomemben organ je Medresorska delovna skupina za terorizem (v nadaljnjem besedilu: MDS-PTR), v kateri delujejo predstavniki s področij pravosodja, notranjih zadev, zunanjih zadev, obrambe, FURS, SOVA, OVS, Uprava RS za pranje denarja. Ta medresorska delovna skupina je bila ustanovljena s sklepom Vlade RS na 132. redni seji dne 26. aprila 2017. S tem je formalizirala aktivnosti, ki so se v zvezi z delovanjem na področju boja proti terorizmu odvijale v okviru Delovne skupine za boj proti terorizmu, podskupine Medresorske delovne skupine za boj proti nadnacionalnim grožnjam (MDS-MNG) v okviru sekretariata Sveta za nacionalno varnost (v nadaljnjem besedilu: SSNAV).

Decembra 2019 pa je bila sprejeta tudi Nacionalna strategija za preprečevanje terorizma in nasilnega ekstremizma. Na osnovi strateških ciljev iz tega dokumenta naj bi bil do konca leta 2020 pripravljen akcijski načrt, s katerim bodo predvidene aktivnosti, nosilci in čas izvedbe načrtovanih aktivnosti iz strategije. Zaradi več vzrokov akcijski načrt še ni izdelan.

Tudi izdelava Ocene ogroženosti Republike Slovenije zaradi terorizma za potrebe sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, kateri naj bi sledila prenova državnega načrta zaščite in reševanja v zvezi s terorizmom, sovpadata z obdobjem povečane aktivnosti države na področju strateških, normativnih, operativnih vidikov boja proti terorizmu.

Za usklajevanje dejavnosti na področju preprečevanja terorizma na nacionalni ravni, vključno z zagotavljanjem učinkovitega izvajanja, spremljanja, vrednotenja in poročanja o izvajanju Nacionalne strategije za preprečevanje terorizma in nasilnega ekstremizma, ter za vzpostavitev ustrezne politike na tem področju, je zadolžen SNAV (Vlada RS, 2019).

Da bi bilo ukrepanje ob terorističnem napadu z orožij ali s sredstvi za množično uničevanje v teroristične namene organizirano in učinkovito, je treba pripraviti ustrezne načrte na državni, regijski in občinski ravni, prav tako pa na ravni izvajanja temeljnih dejavnosti ministrstva (področju vzgoje in izobraževanja).

Temeljni načrt je državni načrt, s katerim se morajo uskladiti vsi preostali načrti.

3.2 Zamisel izvajanja zaščite, reševanja in pomoči (koncept odziva)

I.

Za ugotavljanje teroristične ogroženosti Republike Slovenije (v nadaljevanju: RS) je zadolžena predvsem MDS-PTR, ki deluje v okviru Sekretariata SNAV.

MDS-PTR pri pripravi ocene ogroženosti uporablja petstopenjski model za določanje stopnje teroristične ogroženosti RS, ki je bil sprejet leta 2016. Podobni petstopenjski modeli se uporabljajo tudi v tujini.

Stopnja teroristične ogroženosti RS se določa na podlagi območja in nevarnosti pojava, ter ocene vpliva terorističnih aktivnosti na ostalih območjih na varnost RS. Območje pojava pomeni območje, v katerem se je zgodilo teroristično dejanje ali obstaja nevarnost za izvršitev tovrstnega dejanja.

Nevarnost pojava se oceni na podlagi matrike za oceno nevarnosti pojava z vidika delovanja terorističnih skupin ali posameznikov, kjer se upoštevajo indikatorji povezani z namero izvedbe, zmogljivostmi ter aktivnostih in pripravah za izvedbo terorističnih aktivnosti.

Stopnje nevarnosti terorističnega napada, ki jo razglasi MDS PTR (Medresorska delovna skupina za boj proti terorizmu) so:

- zelo nizka: verjetnost napada je neznatna. Ni indikatorjev grožnje ali pričakovanj, da bi se ta uresničila v kratkoročnem obdobju,
- nizka: nizka verjetnost napada, vendar možnosti napada ni mogoče zavreči. Indikatorji grožnje so zelo omejeni, vendar ni verjetno, da bi se ta uresničila v kratkoročnem obdobju,
- srednja: verjetnost napada je srednja. Indikatorji grožnje, ki bi se lahko uresničila v kratkoročnem obdobju, so omejeni,
- visoka: napad je zelo verjeten ali pričakovan. Indikatorji, da se bodo grožnje verjetno uresničile v kratkoročnem obdobju, so jasni. Točno določena cilj in časovni okvir nista znana,
- zelo visoka: visoka neposredna ogroženost zaradi terorističnega napada. Indikatorji neizbežne grožnje so jasni: znani so čas, namen in cilji (glej tudi stran 19 tega načrta).

Zaradi nepredvidljive narave terorizma lahko neodvisno od trenutne stopnje teroristične ogroženosti in brez predhodnega opozorila pride do izvedbe nasilnega terorističnega dejanja.

Pristojni organi, ki delujejo v okviru MDS-PTR, na rednih sejah sprejemajo oceno teroristične ogroženosti RS. Ta je v zadnjem obdobju večinoma nizka (2. stopnje ogroženosti od petih mogočih). V zadnjem obdobju oziroma v obdobju pred sprejetjem te ocene namreč ni bilo zaznanih neposrednih ali posrednih terorističnih groženj proti RS oziroma drugih aktivnosti, ki bi nakazovale na možnost terorističnih aktivnosti proti interesom RS doma ali v tujini.

Po ocenah pristojnih služb je ogroženost RS zaradi napadov terorističnih organizacij z orožji ali s sredstvi za množično uničevanje in klasičnimi terorističnimi sredstvi načeloma nizka, vendar je ni mogoče izključiti. Prav tako ni možno izključiti takšnih napadov v sosednjih državah. Pristojne službe v RS redno spremljajo dejavnike in razmere, ki vplivajo na povečano verjetnost terorističnih napadov ter ocenjujejo različne stopnje nevarnosti terorističnih napadov v RS. O tem redno obveščajo pristojne organe.

II.

Pristojne varnostne službe pripravijo varnostne ocene za delovanje sil za ZRP ter zagotovijo varnostne razmere za njihovo delovanje.

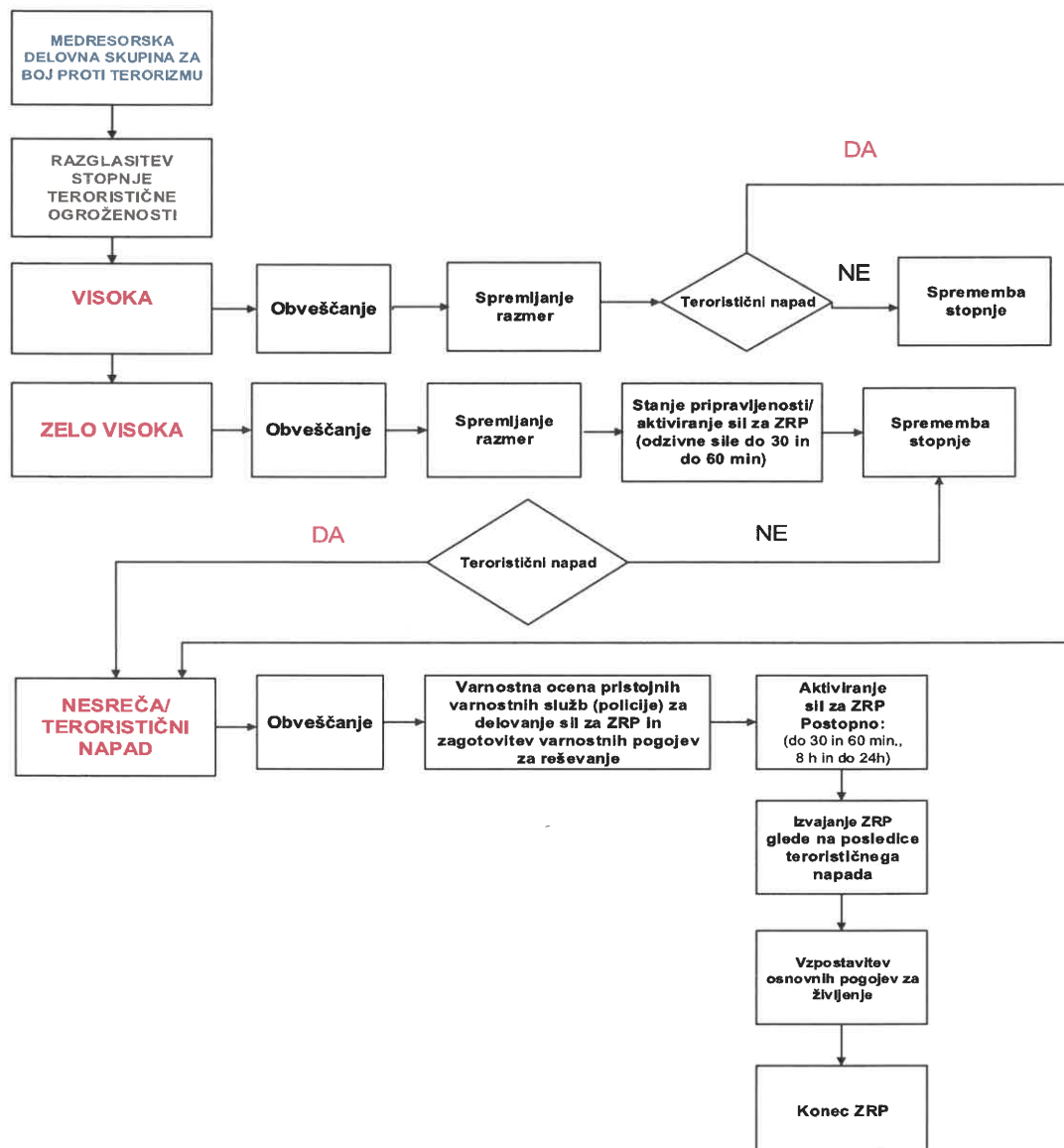
Za analizo vzorcev, pripravo napotkov in navodil za reševalce ter ogrožene prebivalce se v enakem odzivnem času aktivirajo, organizirajo ter začnejo delovati ustrezne službe, laboratoriji in druge organizacije, ki so vključene v koncept odzivanja.

Po zaključku intervencije ZRP se za odvoz in odstranitev nevarnih odpadkov, ki so posledica terorističnega napada in udejstvovanja sil za ZRP, ravna skladno s predpisi s področja ravnanja z odpadki.

Za odvoz, skladiščenje in odlaganje radioaktivnih odpadkov po končani intervenciji ZRP je skladno z Uredbo o načinu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki zadolžen ARAO – Agencija za radioaktivne odpadke.

Za vzpostavljanje prevoznosti cest in železnic so zadolženi upravljalci (DARS, Direkcija RS za infrastrukturo in Slovenske železnice d. o. o.).

Cilj takega organiziranja je zagotoviti hitro in učinkovito ukrepanje razpoložljivih sil ter vseh rednih dejavnosti ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi.

Slika 2: Koncept odziva sil za ZRP

3.3 Uporaba načrta

Državni načrt zaščite in reševanja ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi se aktivira, ko je razglašena visoka ali zelo visoka stopnja nevarnosti za teroristični napad ter ob terorističnem napadu v RS ali ko pride do terorističnega napada v sosednjih ali drugih državah z morebitnimi vplivi na RS, katerih posledice za reševanje so v pristojnosti SVPNDN.

Poveljnik CZ RS aktivira takoj oziroma v 30 minutah štab CZ RS v operativni sestavi in častnika za povezavo SV.

O aktiviranju državnega načrta odloča poveljnik CZ RS.

Glede na vrsto in posledice napada se lahko uporabljajo tudi:

- državni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči,
- državni načrt zaščite in reševanja ob nesreči zrakoplova,

- državni načrt zaščite in reševanja ob železniški nesreči,
- državni načrt zaščite in reševanja ob pojavu posebno nevarnih bolezni pri živalih,
- državni načrt zaščite in reševanja ob epidemiji oziroma pandemiji nalezljivih bolezni pri ljudeh,
- državni načrt zaščite in reševanja ob poplavih,
- državni načrt zaščite in reševanja ob potresu,
- regijski načrti zaščite in reševanja ob nesreči z nevarnimi snovmi,
- regijski načrt zaščite in reševanja ob nesreči v cestnem predoru,
- regijski načrt zaščite in reševanja ob nesreči na morju.

Odločitev o aktiviranju zgoraj navedenih načrtov sprejme pristojni poveljnik CZ.

Z aktivacijo državnega načrta se aktivira tudi Načrt dejavnosti MVI, za izvedbo katerega je pristojen/a minister/ica za vzgojo in izobraževanje.

Skrbnik načrta zaščite in reševanja ob terorizmu pa ima naslednje naloge in pristojnosti:

- sodeluje z organi, pristojnimi za izdelavo tistih načrtov zaščite in reševanja, ki morajo biti usklajeni z državnim ali občinskim načrtom oziroma načrtom organizacije,
- ažurira oz. posodablja in dopolnjuje načrt ter evidentira vse spremembe načrta,
- usklajuje načrte oziroma dokumente za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči ter zaščitnih ukrepov v skladu s postopkom usklajevanja.

3.4 Načrtovanje dejavnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje

Obvladovanje terorističnih tveganj obsega: preprečevanje dejanj terorizma, varstvo pred terorističnimi dejanji, zavedanje o nevarnosti terorizma, pripravljenost na dejanja terorizma ter ukrepanje ob dejanjih terorizma.

S tem načrtom se urejajo aktivnosti in ukrepanje Ministrstva za vzgojo in izobraževanje ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi.

Načrt dejavnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi temelji na oceni ogroženosti ob pojavih terorističnih dejanj in drugih strokovnih podlagah, dejstvih, pomembnih za zaščito, reševanje in pomoč ter ocenjenih potrebah po silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč za reševanje in zaščito ljudi ter premoženja ob nesreči oziroma vzpostavitev osnovnih pogojev za življenje po nesreči.

Vsi zaposleni se morajo seznaniti z načrtom dejavnosti ministrstva, o nevarnostih in posledicah, o pravilnem samozaščitnem ravnanju in načinu sporočanja o morebitnih opaženih nevarnostih.

S tem načrtom so urejeni le tisti ukrepi, ki zagotavljajo osnovne pogoje za opravljanje osnovnih dejavnosti, ki so v pristojnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje.

3.5 Preventivni ukrepi zavodov in organizacij iz stvarne pristojnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje

Preventivni ukrepi zajemajo dolžnost zavodov in organizacij iz stvarne pristojnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje, da se seznani z Oceno ogroženosti RS zaradi terorizma, občinskimi načrti zaščite reševanj ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi in, če je to potrebno, pripravijo lastni načrt ukrepov, ki urejajo ravnanje organizacije v primeru poplav.

Glede na ta načrt ukrepov posamezen zavod oziroma organizacija, v sodelovanju s pristojnimi lokalnimi službami in organizacijami, izvaja neposredne osebne in kolektivne zaščitne ukrepe ter ukrepe za zavarovanje življenja ljudi, objektov, infrastrukture in opreme, s katerimi upravljajo zavodi oziroma organizacije.

Preventivni ukrep predstavlja tudi poučevanje in seznanjanje o nevarnosti terorizma, kjer učenci in dijaki pridobijo tudi znanja o zaščitnih osebnih in kolektivnih ukrepih, ki so lahko tudi sestavni del izobraževalnega programa v Sloveniji. Organizacije vzgoje in izobraževanja pri tem po potrebi sodelujejo s pristojnimi lokalnimi organizacijami (zaščite in reševanja) in organizacijami civilne družbe.

4. DEJAVNOSTI, UKREPI IN NALOGE MINISTRSTVA IZ DRŽAVNEGA NAČRTA ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB UPORABI OROŽJA ALI SREDSTEV ZA MNOŽIČNO UNIČEVANJE V TERORISTIČNE NAMENE OZIROMA OB TERORISTIČNEM NAPADU S KLASIČNIMI SREDSTVI

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje ukrepa skladno z državnim načrtom zaščite in reševanja, ki ureja področje terorizma tako, da:

- odloča o prenehanju pouka oziroma predčasnem koncu šolskega leta,
- uveljavi navodila za nadaljevanje vzgojno-izobraževalnega dela in drugih dejavnosti povsod tam, kjer ni neposredne ali verjetne grožnje oziroma ni prišlo do poškodb objektov vzgoje in izobraževanja. Povsod tam, kjer niso nastale škodljive posledice, se delo v vrtcih in šolah nadaljuje,
- pripravi oceno o stanju šolskih in drugih zgradb, opreme ter drugih možnosti vzgojno-izobraževalnega procesa, uveljavi navodila za nadaljevanje vzgojno-izobraževalnega dela in drugih dejavnosti na ogroženem ali napadenem območju.

Načrt dejavnosti ministrstva predvideva predvsem naslednje aktivnosti:

- osnovna načela poslovanja v primeru pojava terorizma,
- prve nujne ukrepe, ki opredeljujejo naloge, povezane z oceno nastalih razmer,
- dejavnosti, ki jih izvaja ministrstvo na ogroženem območju,
- zaščito uslužbencev ministrstva, materialno-tehničnih sredstev,
- sistem komuniciranja in izmenjavo informacij,
- preventivne dejavnosti,
- možnosti izvajanja samopomoči oz. prve pomoči zaposlenim.
- izvajanje preventivnih in zaščitnih ukrepov v vzgojno-varstvenih in izobraževalnih ustanovah,
- sodelovanje pri oskrbi šol z najnujnejšimi šolskimi potrebščinami.

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje pa lahko ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi samoiniciativno izvaja še druge aktivnosti, npr.:

- vnaprej pripravi in ob nastanku potrebe prilagodi in uveljavi odloke, odredbe, navodila, sklepe, priporočila in smernice za organiziranje delovanja in izvajanje dejavnosti ministrstva in celotnega resornega področja v pogojih pojava terorističnih dejanj,
- vzpostavi kontaktno telefonsko številko in poseben e-naslov za informacije s področja delovanja ministrstva ter poskrbi za delovanje dežurne službe,
- odloča o izvajanju pouka na daljavo, kombiniranju pouka v šolah in na daljavo ter drugih oblik vzgojno izobraževalnega dela. V tem primeru poda zavodom natančna navodila in usmeritve,
- v primeru izvajanja pouka na daljavo poskrbi za zagotavljanje infrastrukturnih pogojev za nadaljevanja vzgojno-izobraževalnega dela in drugih dejavnosti na področju otroškega varstva, osnovnega šolstva in izobraževanja na srednjih in višjih šolah, univerzah ter raziskovalnih dejavnostih,
- odloča o začasni spremembi namembnosti objektov in nepremičnin, ki služijo za izvajanje vzgojno-izobraževalnih in raziskovalnih dejavnosti v lasti RS in upravljanju javnih zavodov iz resorne pristojnosti ministrstva,
- se poveže z inštitucijami v pristojnosti resorja vzgoje in izobraževanje, drugimi državnimi organi ter lokalno skupnostjo in sodeluje z njimi pri reševanju nastale situacije na ogroženem območju,
- iskanje in zagotavljanje drugih možnosti za izvajanje vzgojno izobraževalnega procesa,
- predlaganje ukrepov za odpravo posledic terorističnih dejanj,
- spremljanje informacij o teroristični nevarnosti,
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

Nosilci izvajanja zgoraj opisanih nalog oziroma odgovorne osebe za izvajanje teh nalog so:

- minister,
- državni sekretar,
- generalni sekretar ministrstva,
- generalni direktorji direktorats,
- predstojnik organa v sestavi ministrstva,
- vodje sektorjev,
- vodje služb.

Priloga 3	Seznam oseb, ki so na ministrstvu zadolženi za koordinacijo izvajanja zaščitnih ukrepov
-----------	---

4.1. Pomembnejše aktivnosti in dejavnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje

Ob razglasitvi aktiviranja Državnega načrta zaščite in reševanja ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi se na podlagi obvestila CORS-a neposredno odgovorni nosilci ter izvajalci nalog, določeni s tem načrtom, zberejo na sedežu MVI, na Masarykovi 16.

Prične se postopek pridobivanja in zbiranja informacij, na podlagi prejetih informacij sledi sprejemanje ustreznih ukrepov glede organizacija dela na MVI kot so:

1. Imenovanje delovne skupine,
2. Priprava navodila zaposlenim ter odrejanje načina opravljanja njihovega dela,
3. Kadrovska razporeditev uslužbencev za izvajanje ključnih nalog ministrstva v obdobju terorističnih dejanj ter po potrebi opravljanje dela na domu,
4. Uvedba dežurne službe,
5. Obvestila strankam in zunanjim obiskovalcem ministrstva,
6. Odpoved strokovnih izpitov za strokovne delavce v vzgoji in izobraževanju.

Pomembnejše aktivnosti in dejavnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi so lahko:

- **Priprava navodila zaposlenim ter odrejanje načina opravljanja njihovega dela**

Ob razglasitvi državnega načrta zaščite in reševanja, ki ureja področje terorizma, lahko Sekretariat pripravi Navodila in usmeritve za zaposlene glede organizacijo dela na ministrstvu, ter na podlagi ocene ogroženosti in tveganja predvidi tudi potrebno število uslužbencev, ki so potrebni za izvajanje ključnih nalog ministrstva.

Kadrovska služba pripravi sklep, s katerim posameznim zaposlenim na Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje odredi delo na domu. Sklep se nanaša na vse, razen na tiste, ki so skladno z načrti ministrstva za zagotavljanje nemotenega delovnega procesa razporejeni na delovno dolžnost oziroma opravljajo ključne naloge v ministrstvu.

Vsi zaposleni morajo imeti informacije in natančna navodila:

- o delovnih prioritetah v času trajanja dela na domu, ki jih podajo njihovi nadrejeni
- o možnosti oddaljenega dostopa do svojega službenih računalnikov, ki ga uredi MVI v sodelovanju z Ministrstvom za javno upravo. V zvezi s tem morajo uslužbenci dobiti podrobna navodila in postopke.
- o ravnanju z najnujnejšo dokumentacijo, ki jo lahko odnesejo domov ker jo potrebujejo za izvrševanje delovnih nalog, vendar morajo pri tem paziti na skrbno ravnanje v zvezi z osebnimi podatki ali dokumenti, ki so označeni s kakšno od stopenj tajnosti.

- da se v času dela na domu natančno držijo Sklepa o odreditvi dela na domu ter da so pripravljeni na vsakršno komunikacijo z delodajalcem v zvezi z izvrševanjem njihovih delovnih nalog.
- da javni uslužbenci, ki opravljajo delo od doma, v elektronski pošti aktivirajo sporočilo o odsotnosti z navedbo, da zaradi izjemnih okoliščin delajo od doma.
- da so za dosegljivost in za nujni kontakt začasno, dosegljivi na privatnem e-naslovu in mobilnem telefonu.
- da vsi, ki prihajajo na delovno mesto, morajo redno evidentirati svoje prihode in odhode. Evidenca prihodov na delo, odsotnost iz dela in dela na domu se vodi v Kadrovske službi MVI.
- druge relevantne informacije, ki so odvisne od obsega in okoliščin primera.

• **Delo recepcije MVI**

Zaradi manjšega števila ljudi na delovnih mestih ter tudi zaradi manjšega števila strank se organizira Receptorska služba samo na sedežu ministrstva na Masarykovi 16 in Kotnikovi 38, Ljubljana. Delovni čas recepcije bo predvidoma samo od 8 do 16 ure, vstop v obe stavbi bo za zaposlene mogoč med 6.00 in 22.00 uro.

Navodila se objavijo na intranetni strani ministrstva.

• **Opravljanje dela od doma**

Ob razglasitvi aktiviranja Državnega načrta zaščite in reševanja ob pojavu terorizma je možen tudi »ukrep delo na domu«, pri čemer je potrebno upoštevati tako veljavno zakonodajo kot tudi ustrezne usmeritve strokovnih služb, da nekateri delavci lahko opravljajo delo od doma, če pa dela ni mogoče opravljati na daljavo, pa ostati doma.

Začasno spremembo kraja opravljanja dela oziroma odreditev dela na domu ureja Zakon o delovnih razmerjih – ZDR-1 (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS in 81/19) v 169. členu, ki določa, da se v primerih naravnih ali drugih nesreč, če se taka nesreča pričakuje, ali v drugih izjemnih okoliščinah, ko je ogroženo življenje in zdravje ljudi ali premoženje delodajalca, lahko vrsta ali kraj opravljanja dela, določenega s pogodbo o zaposlitvi, začasno spremenita tudi brez soglasja delavca, vendar le, dokler trajajo take okoliščine.

Upoštevaje navedeno je torej javnim uslužbencem, katerih vrsta in narava dela to omogoča in imajo pogoje, možno na podlagi 169. člena ZDR-1 odrediti delo na domu. Odreditev dela na domu se opravi na podlagi ustrezne zakonodaje, Pravilnika MVI o opravljanju dela na domu ter sklepa ministra.

• **Uvedba dežurne službe**

Dežurno službo opravljajo zaposleni, ki jih določi vodja organizacijske enote. Razporeditev in izvajanje dežurne službe je v pristojnosti odgovorne osebe zadolžene za področje zaščite in reševanja na Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje. Dežurna služba se izvaja na ministrstvu na lokaciji Masarykova 16, Ljubljana.

Izvajajo jo zaposleni po razporedu, ki ga pripravi oseba, ki je odgovorna za izvajanje načrta dejavnosti in zaščitnih ukrepov v Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje.

• **Obvestila strankam in zunanjim obiskovalcem ministrstva**

Ob pojavu terorističnih dejanj v Republiki Sloveniji in aktiviranju Državnega načrta zaščite in reševanja ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene

oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi lahko Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje pripravi obvestilo za stranke in zunanje obiskovalce ministrstva.

V obvestilu je potrebo stranki podati informacijo o možnem načinu kontaktiranja z ustreznim strokovnim delavcem, kot je predhodna najava po telefonu, preko elektronskega sporočila ali preko navadne pošte in možnosti na podlagi katerih je osebni sprejem dovoljen.

Obvestilo strankam se izobesi na zunanji stran vrat ministrstva na lokaciji Masarykova 16 in Kotnikova 38 v Ljubljani.

- **Odpoved strokovnih izpitov za strokovne delavce v vzgoji in izobraževanju**

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje pripravi obvestilo o odpovedi opravljanja strokovnih izpitov za strokovne delavce v vzgoji in izobraževanju. Obvestilo se objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave GOV.SI, na katerem so predstavitvene vsebine vlade, ministrstev, organov v sestavi, vladnih služb in upravnih enot.

4.2 Izvajanje dejavnosti ministrstva in celotnega resornega področja za učinkovito spopadanje z dejanji terorizma in zaježitev posledic na področju vzgoje in izobraževanja

Glede na oceno stanja bo ministrstvo zagotavljalo izvajanje predšolske vzgoje in osnovnošolsko izobraževanja, delovanja srednjega, višjega in visokega šolstva in raziskovalne dejavnosti.

V ta namen bodo glede na razmere po potrebi pripravljene spremembe in dopolnitve obstoječih oz. priprava novih normativno pravnih aktov iz pristojnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje, kot so spremembe glede:

- izvedbe šolskega koledarja,
- zaključka pouka v tem šolskem letu,
- načina ocenjevanja znanja ter pridobivanja in zaključevanja ocen,
- odločanja o napredovanju učencev in dijakov,
- načina in rokov za opravljanje izpitov in drugih obveznosti,
- rokov za izdajo ter razdelitev spričeval in drugih listin,
- načina in rokov za opravljanje nacionalnega preverjanja znanja in
- drugih ukrepov, ki so nujni za nemoteno delovanje vzgojno-izobraževalnih zavodov ter varovanje pravic in pravnih koristi udeležencev izobraževanja,
- trajanja šolskega in študijskega leta ter zaključevanje izobraževanja in vse roke za uveljavljanje pravic ter izvrševanje dolžnosti vseh subjektov na področju osnovnošolskega, srednješolskega in višješolskega izobraževanja,
- izobraževanja na daljavo in drugih oblike organiziranega dela z učenci vključno s preverjanjem in ocenjevanjem znanja,
- praktičnega usposabljanja z delom in praktičnega izobraževanja pri delodajalcih, ki se jim prizna kot opravljeno, če imajo zaključene pozitivne ocene pri vseh strokovnih modulih v zaključnem letniku ter če zaradi poplav oziroma njenih posledic dijakom in vajencem ni bilo omogočeno opravljanje obveznih izbirnih vsebin in interesnih dejavnosti, se jim te priznajo kot opravljene,
- obveznih sestavin študijskih programov, ki začnejo veljati že v tekočem študijskem letu za vse vpisane študente ne glede na določbe Zakona o visokem šolstvu.

Poleg naštetih ukrepov lahko ministrstvo izvede še druge ukrepe, skladno s predpisi in glede na potrebe v trenutni situaciji.

4.3 Drugi ukrepi, ki so nujni za nemoteno delovanje vzgojno-izobraževalnih zavodov ter varovanje pravic in pravnih koristi udeležencev izobraževanja

- **Izobraževanje na daljavo**

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje skupaj z ARNES-om in Zavodom Republike Slovenije za šolstvo vzpostavi pogoje in komunikacijske poti za izobraževanje na daljavo. Pri vzpostavitvi izobraževanja na daljavo je potrebno sodelovanje z združenji ravnateljev vrtcev, osnovnih šol in srednjih šol ter tudi z zunanjimi strokovnjaki, s katerimi se pripravijo dokumenti z usmeritvami in navodila za izvajanje tovrstnega izobraževanja. Navodila se posreduje v izobraževalne zavode.

Pri pripravi in vzpostavitvi možnosti izobraževanja na daljavo je potrebno upoštevati:

- da je le to prilagojeno prilagojen izrednim razmeram,
- da pri tem ne nastajajo večje razlike med učenci pri osvajanju znanja,
- da je potrebno nameniti posebno skrb ranljivim skupinam,
- da je potrebno zagotoviti ustrezna orodja za tehnično podporo učiteljem ki bodo izvajali izobraževanja na daljavo,
- da se zagotavlja tehnična oprema za učenke in učence iz socialno šibkejših okolij,
- da se zagotavlja pomoč romskim otrokom in njihovim staršem, učencem in dijakom, priseljencem ter učencem in dijakom z učnimi težavami in posebnimi potrebami, itd.

Izobraževanju na daljavo se lahko izvaja tudi s pomočjo medijev kot je RTV Slovenija kot eno pomembnih podpor procesom učenja, ki je v pomoč učiteljem in učencem.

- **Izvajanje pouka na daljavo, kombiniranje pouka v šolah in na daljavo ter izvajanje drugih oblik vzgojno izobraževalnega dela**

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje v sodelovanju z Zavodom Republike Slovenije za šolstvo ter z združenji ravnateljev vrtcev, osnovnih šol in srednjih šol, dijaških domov, glasbenih šol, zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter tudi z zunanjimi strokovnjaki, pripravi in posreduje dokumente z usmeritvami in navodila glede izvajanja vzgojno izobraževalne dejavnosti.

V tem primeru MVI poda zavodom natančna navodila in usmeritve.

- **Odločanje o začasni spremembi namembnosti objektov in nepremičnin, ki služijo za izvajanje vzgojno-izobraževalnih in raziskovalnih dejavnosti v lasti RS in upravljanju javnih zavodov iz resorne pristojnosti ministrstva**

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje v okviru izvajanja Državnega načrta zaščite in reševanja ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi in skladno z Načrtom dejavnosti ministrstva pridobi in pripravi pregled objektov in nepremičnin, ki služijo za izvajanje vzgojno-izobraževalnih dejavnosti in se jih v času terorističnih dejanj in odpravljanju posledic terorizma lahko začasno uporabi za oddajo nastanitvenih zmogljivosti za začasno evakuirane otroke, učence, dijake in njihove starše.

- **Vzpostavitev kontaktne telefonske številke in posebnega e-naslova**

Za informacije s področja delovanja ministrstva v času terorističnih dejanj se lahko vzpostavi dežurna služba, ki podaja pojasnila in odgovore preko posebnega e-naslova in dežurnih telefonskih števil, ki se objavijo na spletni strani ministrstva ter na zunanji strani vrat ministrstva na lokaciji M 16 in K 38.

- **Oskrba šol z najnujnejšimi potrebščinami**

V okviru rednega načrtovanja dela morajo organizacije vzgoje in izobraževanja ocenjevati možne razsežnosti ogroženosti z vidika naravnih in drugih nesreč in v okviru tega sprejemati in izvajati tudi ukrepe za preventivno zaščito učnih sredstev in njihovo čimprejšnjo nadomestitev ob morebitnih nesrečah.

Po potrebi minister/ca za vzgojo in izobraževanje imenuje posebno operativno skupino za pomoč šolam pri njihovi oskrbi najnujnejšimi potrebščinami ter z učbeniki in učnimi sredstvi.

4.4 Druga navodila in ukrepi

Za osnovno zavarovanje objektov v primeru evakuacije so odgovorna vodstva vrtcev in šol. Naloge varovanja življenj ljudi in objektov ter premoženja so v pristojnosti konkretne policijske uprave.

Ministrstvo v okviru sanacije posledic nesreče lahko imenuje tudi strokovno komisijo, ki sodeluje pri oceni nastale škode.

4.5 Obveznosti zavodov, ki sodijo pod stvarno pristojnost Ministrstva za vzgojo in izobraževanje

Skladno z Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja morajo organizacije in zavodi, ki so v pristojnosti resornega ministrstva, izdelati lastni načrt ukrepov, v katerem določijo izvedbo potrebnih zaščitnih ukrepov ter nalog zaščite, reševanja in pomoči ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi.

Glede na lastni načrt ukrepov ter oceno ogroženosti, posamezne organizacije in zavodi v sodelovanju s pristojnimi lokalnimi službami in organizacijami izvajajo neposredne osebne in kolektivne zaščitne ukrepe ter ukrepe za preprečevanje in ublažitev posledic terorizma.

5. SISTEM OPAZOVANJA, OBVEŠČANJA, ALARMIRANJA IN POROČANJA

5.1 Opazovanje (spremljanje) nevarnosti terorističnih napadov ali dogodkov, ki so lahko povzročeni s terorističnim namenom

- Pristojne službe (SOVA in druge) spremljajo dogajanje, povezano s teroristično dejavnostjo v mednarodni skupnosti, v sosednjih in v drugih državah ter ob nevarnosti pojava ali napada v RS o tem obveščajo pristojne organe v RS in MDS PTR.
- MDS PTR razglasi stopnjo teroristične nevarnosti (visoka in zelo visoka) in o tem obvesti poveljnika CZ RS.
- Ko posamezniki ali pristojne službe in organi, kot so policija, carina, zdravstvene ustanove in drugi, opazijo nenavadni dogodek, ki je lahko povzročen s terorističnim namenom, to sporočijo na številko 113 ali 112, dispečerja pa si po prejemu obvestila takoj izmenjata informacije.

Izpostava URSZR/ReCO (112) informacijo o terorističnem napadu ali dogodku, ki je lahko povzročen s terorističnim namenom, takoj posreduje URSZR/CORS. CORS o tem obvesti poveljnika CZ RS.

5.2 Obveščanje pristojnih organov in služb

Poveljnik CZ RS o povečani nevarnosti terorističnih napadov obvesti URSZR/CORS in jim, če je treba, posreduje usmeritve za ravnanje.

Ko URSZR/CORS dobi obvestilo o terorističnem napadu, o tem obvesti:

- generalnega direktorja URSZR,
- Operativno komunikacijski center Uprave za policijske specialnosti Generalne policijske uprave (OKC UPS GPU),
- regijske centre za obveščanje,
- Operativni center Slovenske vojske (OC SV),
- NCKU,
- Dispečersko službo zdravstva (DSZ),
- Nacionalno kontaktno točko NIJZ,
- ministrstva,
- UKOM,
- Urad Vlade RS za informacijsko varnost,
- nacionalni center za upravljanje prometa,
- kontaktne organe drugih držav po odločitvi Vlade RS ali poveljnika CZ RS.

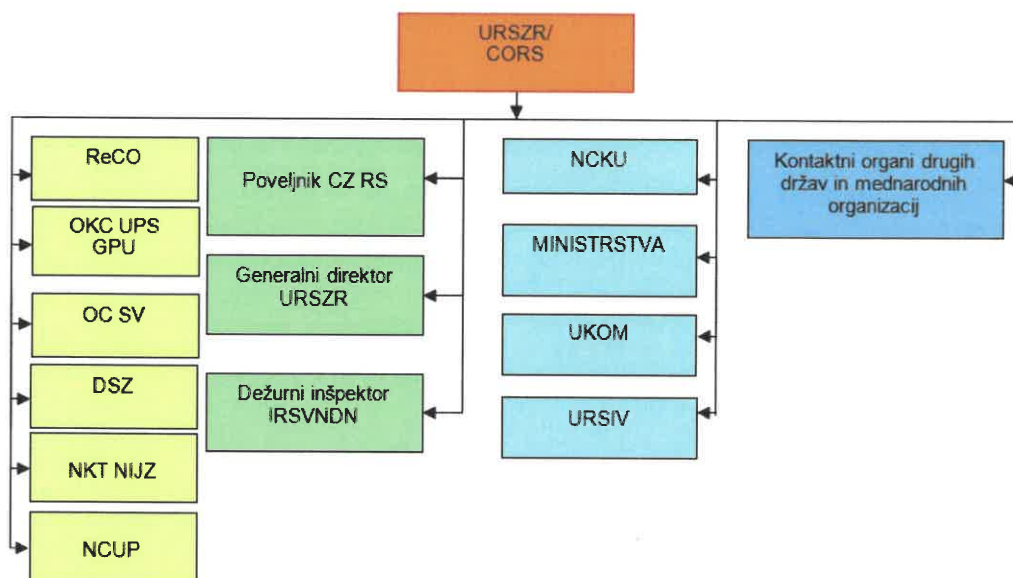
O terorističnem napadu se obvestijo tudi:

- pristojne inšpekcijske službe.

Za sprotno obveščanje Vlade RS, poveljnika CZ RS, ministrstev in drugih državnih organov ter služb, občin in drugih izvajalcev nalog ZRP o stanju na prizadetem območju, sprejetih ukrepih in poteku ZRP skrbi URSZR/CORS, ki v ta namen sodeluje z ministrstvi, in drugimi državnimi organi ter pripravlja:

- dnevno informativni bilten,
- informacije za Teletekst TV Slovenija,
- informacije na internetni strani URSZR,
- informacije prek drugih socialnih medijev in omrežij.

Za obveščanje o preiskovanju terorističnega napada so pristojni MNZ in pristojni organi oziroma, če gre za posledice napada na ljudeh, živalih ali rastlinah, druga pristojna ministrstva in UKOM.

Slika 3: Shema obveščanja o terorističnem napadu

5.3 Alarmiranje in obveščanje javnosti

5.3.1 Alarmiranje

Ob terorističnem napadu, ko so zaradi posledic napada neposredno ogrožena življenja in zdravje ljudi in je treba začeti izvajati določene zaščitne ukrepe, pristojni center za obveščanje ogrožene prebivalce obvesti s sirenam, in sicer z alarmnim znakom za neposredno nevarnost. Obveščanje prebivalstva s sirenam za javno alarmiranje se lahko v skladu s predpisi izvrši tudi ob povečani nevarnosti terorističnih napadov.

Pristojni center za obveščanje mora takoj po znaku za neposredno nevarnost posredovati obvestilo o vrsti nevarnosti in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov ali osebne in vzajemne zaščite javnim medijem, kot sta radio in televizija, oziroma na drug predviden način.

Če je alarmni znak dan na obmejnem območju, regijski center za obveščanje o vzroku proženja alarma obvesti pristojni center za obveščanje v sosednji državi, če je tako določeno z mednarodno pogodbo ali akti o medsebojnem obveščanju in sodelovanju na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami na obmejnem območju.

5.3.2 Obveščanje javnosti

Obveščanje javnosti obsega:

- obveščanje prebivalcev na prizadetih območjih in
- obveščanje splošne javnosti.

Obveščanje ogroženega prebivalstva

Za obveščanje ogroženega prebivalstva o terorističnem napadu, neposredni nevarnosti za prebivalce, o posledicah, sprejetih ukrepih in nalogah ZRP, ukrepih za preprečevanje širjenja nevarnosti nalezljivih bolezni pri ljudeh, živalih in rastlinah ter o pomoči obolelim ljudem, živalim in rastlinam so pristojni URSZR, MO v sodelovanju z ministrstvi, pristojnimi za varovanje zdravja, ljudi, živali in rastlin. Pristojna ministrstva morajo opredeliti obseg nevarnosti in ogroženega prebivalstva.

Državni organi v sodelovanju s teritorialnimi enotami in občinskimi organi na območju, na katerem je prišlo do terorističnega napada, vzpostavijo stik s prebivalci in jim dajejo predvsem informacije o stanju na prizadetem območju ter o sprejetih ukrepih za ublažitev posledic.

Na državni ravni URSZR vzpostavi informacijski center, ki sodeluje z zdravstveno službo, policijo, socialno službo, poizvedovalno službo, nacionalnim centrom za upravljanje prometa in drugimi.

Obveščanje splošne javnosti

Javnost mora biti o terorističnem napadu v RS obveščena pravočasno in objektivno.

Po aktiviranju Štaba CZ RS sporočila za javnost na podlagi osnutkov pristojnih organov oblikuje, dopolni in posreduje v objavo Štab CZ RS. To nalogo opravlja predstavnik za odnose z javnostmi URSZR oziroma če je treba predstavnik službe za odnose z javnostmi MO.

Če je treba se v dejavnosti obveščanja javnosti vključi UKOM v skladu s svojimi pristojnostmi.

Tujo splošno javnost v sodelovanju s pristojnimi organi obvešča UKOM.

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki morajo po Zakonu o medijih na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in javnih zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo o resni ogroženosti življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države.

V takih primerih so za takojšnje posredovanje sporočil državnih oblasti za javnost pristojni:

- Televizija Slovenija – vsi programi,
- Radio Slovenija – vsi programi,
- Slovenska tiskovna agencija (STA),
- če je treba, tudi drugi mediji.

5.3.3 Obveščanje drugih držav in mednarodnih organizacij

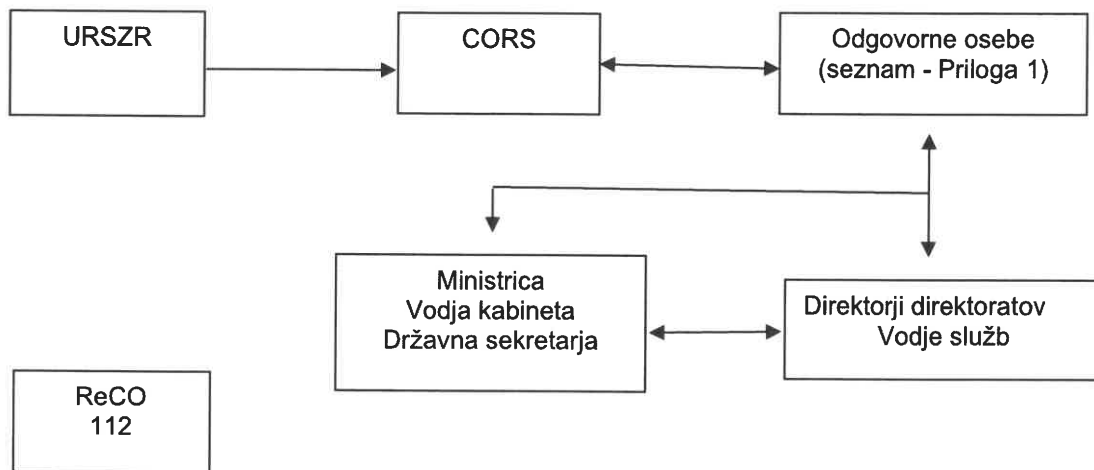
O terorističnem napadu, ki lahko povzroči čezmejne vplive, in o pojavu nalezljivih bolezni mora RS obveščati druge države in mednarodne organizacije v skladu z dvostranskimi in večstranskimi mednarodnimi pogodbami na način, kot je v teh pogodbah določeno.

Sporočilo o terorističnem napadu bo URSZR/CORS (URSZR/CORS) posredoval tudi EU – ERCC, Natu – EADRCC, OZN – OCHA in kontaktnim točkam sosednjih ter drugih držav, s katerimi so sklenjene dvostranske ali večstranske mednarodne pogodbe. Ob terorističnem napadu z orožjem za množično uničevanje URSZR/CORS in posamezna ministrstva v skladu s svojimi pristojnostmi obveščajo tudi organe, ki so določeni v različnih zakonih ali mednarodnih pogodbah (na primer IAEA, OPCW in druge).

5.4 Sistem obveščanja v Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje

Center za obveščanje Republike Slovenije (v nadaljevanju: CORS) za obveščanje ob pojavih terorizma obvešča pristojne osebe na MVI po seznamu. Obvesti le prvo določeno pristojno osebo oziroma prvo dosegljivo osebo na seznamu. Pristojna oseba, ki je bila prva obveščena o pojavu terorizma takoj nadaljuje z obveščanjem ostalih odgovornih oseb na MVI.

Priloga 1	Seznam oseb, ki jih CORS obvesti ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi
-----------	--

Slika 4: Shema obveščanja ob pojavu terorizma

Odgovorne osebe za izvajanje načrta ukrepov in njihove naloge na MVI:

- minister,
- državni sekretar,
- generalni sekretar ministrstva,
- generalni direktorji direktorats,
- predstojnik organa v sestavi ministrstva,
- vodje sektorjev,
- vodje služb.

Naloge:

- spremljanje obvestil in poročil CORS-a
- v primeru stopnjevanja nevarnosti, ukrepanje v skladu z načrtom
- organizacija in izvajanje nalog, opredeljenih v načrtu
- druge naloge, ki so nujne glede na aktualne razmere

5.4.1 Obveščanje in komuniciranje z zaposlenimi

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje obvešča zaposlene o pojavih terorizma tako v obdobju pred dejanji terorizma, ob napovedi terorističnih dejanj, med terorističnimi dejanji in po navedenih dejanjih oziroma po preklicu oziroma prenehanju izvajanja potrebnih ukrepov.

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje lahko kot delodajalec zaposlene obvešča predvsem o izvajanju prednostnih nalog ministrstva v kriznih razmerah in o organizaciji dela (npr. o izvajanju temeljnih nalog ministrstva, o organizaciji dela na ministrstvu v času pojavov terorizma, o varnosti na delovnem mestu, o možnosti opravljanja dela od doma, o zagotavljanju neprekinjenega delovanja informacijsko komunikacijskega sistema, o razporeditvi nekaterih delavcev na delovno dolžnost, o imenovanju o kontaktnih oseb in namestnikov, o navodilih za obiskovalce MVI, itd.).

5.5 Obveščanje in komuniciranje ministrstva z javnostjo

5.5.1 Delo Službe za odnose z javnostmi na Ministrstva za vzgojo in izobraževanje

Služba za odnose z javnostmi pri Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje mora ob pojavu terorizma delovati kontinuirano in ažurno. Služba lahko poleg rednih in ustaljenih praks/poti

obveščanja medijev, uvede še dodatne e-naslove, prek katerih bo ministrstvo ljudem odgovarjalo in jih usmerjalo. Pozornost lahko usmeri tudi na socialna omrežja ministrstva (predvsem FB in Twitter), kjer se lahko – seveda ažurno in strokovno - odgovarja na vsa relevantna vprašanja.

Služba za odnose z javnostmi lahko v sodelovanju z vodstvom ministrstva, poleg rednih vladnih konferenc, organizira neposredno javljanje in pojavljanje vodstva ministrstva v radijskih in televizijskih vklopih in v studiih, z namenom doseči čim večje število ljudi oz. tistih, ki so na kakršnikoli način povezani z vzgojno izobraževalnimi ustanovami.

Odgovorna oseba za odnose z javnostmi je zadolžena:

- za pripravljanje informacij,
- za usklajevanje informacij med novinarji in ministrstvom,
- za sklic novinarske konference, če je to potrebno
- za sodelovanje z Uradom Vlade Republike Slovenije za komuniciranje, itd.

Tujo splošno javnost v sodelovanju s predstavniki za odnose z javnostmi pristojnih ministrstev obvešča Urad vlade za komuniciranje (v nadaljevanju: UKOM).

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki morajo skladno z Zakonom o medijih na zahtevo državnih organov ter javnih podjetij in javnih zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine, ter varnosti države.

V takih primerih so za takojšnje posredovanje sporočil državnih organov za javnost pristojni:

- Televizija Slovenija,
- Radio Slovenija,
- Slovenska tiskovna agencija,
- po potrebi tudi drugi mediji.

CORS izdaja dnevne in izredne informativne biltene, ki so pripravljeni na podlagi sporočil za javnost na državni ravni in vsebujejo podrobnejše informacije.

Priloga 2	Podatki o odgovornih osebah na MVI, ki sodelujejo z mediji in obveščajo javnost
-----------	---

5.5.2 Obveščanje javnosti preko spletnega mesta GOV.si

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje lahko zagotavlja obveščanje javnosti tudi preko osrednjega spletnega mesta državne uprave GOV.SI. Na spletnem mestu se uporabnikom zagotavljajo celostne informacije o delovanju ministrstva v času pred, med in po pojavih terorizma oziroma preklicu ukrepov.

Za neposreden stik s prebivalstvom na prizadetih območjih so zadolženi občinski organi in službe, ki informacije posredujejo preko lokalnih javnih občil in na druge krajevno običajne načine.

5.5.3 Vzpostavitev kontaktne telefonske številke in posebnega e-naslova

Za informacije s področja delovanja MVI ob pojavu terorizma, o terorističnem napadu ali dogodku, se lahko vzpostavi kontaktna telefonska številka in poseben e-naslov, preko katerega se odgovarja državljanom na vprašanja vezana na izvajanje vzgojno izobraževalne dejavnosti.

5.5.4 Odgovarjanje na običajna elektronska sporočila strank in telefonske klice

Vsi direktorati, notranje organizacijske enote in organi v sestavi MVI lahko ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi oziroma aktiviranju navedenega državnega načrta, sproti in ažurno odgovarjajo na vprašanja, ki bodo prihajala na e-naslov ministrstva in preko telefonov.

Vse te enote dnevno, med tistimi zaposlenimi, ki so na delovnem mestu, določijo dežurne osebe za prejetje telefonskih klicev in podajanje ustreznih pojasnil strankam, ravnateljem, staršem, predstavnikom občin in drugim.

Na elektronska sporočila strank pa lahko odgovarjajo tudi zaposleni, ki opravljajo delo od doma. Vse odgovore se zainteresirani javnosti posredujejo sproti, da ne prihaja do zaostankov.

5.5.5 Drugo pomembno obveščanje javnosti

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje lahko preko svojih spletnih strani ali kako drugače javnost informira in obvešča še drugih pomembnih dejavnosti, kot npr.:

- o začasni prekinitvi izvajanja strokovnih izpitov na področju vzgoje in izobraževanja,
- o prekinitvi rokov posameznih javnih razpisov,
- o prekinitvi teka rokov za pritožbe in dopolnitve k vlogam v upravnem postopku, itd.

Prav tako lahko Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje podaja svojim zavodom razne preliminarne usmeritve.

5.6 Obveščanje strokovne javnosti in zavodov s področja vzgoje in izobraževanja ter podajanje strokovnih usmeritev in priporočil

5.6.1 Obveščanje in informiranje zavodov, s področja vzgoje in izobraževanja

Pojavi in dejanja terorizma zahtevajo hitre prilagoditve na novo stanje, saj je potrebno zagotoviti tehnične in programske osnove za izvedbo pouka na daljavo, prilagoditi zakonske podlage in opredeliti na novo nekatera pravila za izvajanje in prilagajanje pouka na daljavo, za zaključevanje ocen ob koncu pouka, za premikanje rokov izvedbe pouka in vseh vidikov zaključevanja izobraževanja in podobno.

Obveščanje organizacij, ki opravljajo dejavnosti izobraževanja ter druge organizacije, ki so v pristojnosti resornega ministrstva, o nevarnosti in o napotkih za preventivne in zaščitne ukrepe lahko poteka preko javnih občil na način, ki je predviden za obveščanje splošne javnosti ali pa še posebej, preko raznih okrožnic, navodil, priporočil, elektronsko, telefonsko in podobno.

5.6.2 Strokovna priporočila in smernice za posamezna temeljna področja vzgoje in izobraževanja

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje ob terorizmu sproti in redno v obliki okrožnic, navodil ter informacij pripravlja obvestila tako za vrtce in osnovne šole, kot tudi za srednje in višje šole ter dijaške domove in višješolske zavode.

S tem Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje:

- zavodom posreduje redne, pravočasne in ažurne informacije o nastanku, razvoju in razpletu vpliva terorizma na področje vzgoje in izobraževanja,
- skrbi za informiranost ključnih strokovnih javnosti,
- zagotavljanja neprekinjenega delovanja informacijsko komunikacijskega sistema.

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, v sodelovanju z drugimi javnimi zavodi (Zavod RS za šolstvo, Center za poklicno izobraževanje, RIC, NIJZ, itd.) pripravlja tudi ustrezna strokovna priporočila in smernice za posamezna temeljna področja vzgoje in izobraževanja. Ob izvedbi posameznih faz vzgojno-izobraževalnega procesa je namreč potrebno pripraviti tudi izvedbena navodila, ki so npr. podlaga za varno vračanje otrok, učencev, dijakov in študentov v vrtce, šole in univerze ter izvedbe zaključne faze izobraževanja, itd.

Osnovna načela pri pripravi navodil za izvajanje in organizacijo vzgoje in izobraževanja so:

- Za vse udeležence procesa vzgoje in izobraževanja morajo vodstva in učitelji oziroma vzgojitelji zagotoviti najvišjo možno varnost, pri predšolski vzgoji in v nižjih razredih osnovne šole tudi v sodelovanju s starši.
- Vse udeležence procesa vzgoje in izobraževanja je potrebno na njim ustrezen način ponovno poučiti o nevarnostih in posledicah terorizma, o pravilnem samozaščitnem ravnanju in načinu sporočanja o morebitnih opaženih nevarnostih. Poučevanje zagotavljajo vodstva vzgojno-izobraževalnih organizacij v sodelovanju z ustreznimi lokalnimi organizacijami in posameznimi strokovnjaki.
- Ne glede na prizadetost območja ob pojavu terorizma, proces vzgoje in izobraževanja vsebinsko ne sme biti bistveno okrnjen.
- Proces vzgoje in izobraževanja in izvajanje programov dela do izteka šolskega leta se mora na osnovi ocene trajanja neugodnih razmer prilagoditi dejanskemu stanju. Prilagoditve zajemajo skrajšanje, časovno premestitev, načrtovanje drugih metod, sredstev in organizacijskih oblik dela. Za prilagoditev procesa vzgoje in izobraževanja poskrbijo zaposleni v vzgojno-izobraževalnih zavodih (ravnatelj, učiteljski oziroma vzgojiteljski zbor) oziroma svet zavoda.
- V primeru zmanjšanja števila ur pouka zaradi nujnih prekinitev, se morajo predelati vse temeljne vsebine pri posameznih predmetih v skladu z učnimi načrti, opustijo pa se lahko posamezni deli tistih vsebin, ki ne vplivajo na nadgradnjo znanja pri posameznih predmetih v naslednjih razredih oziroma letnikih izobraževanja.
- Vzgojno-izobraževalne organizacije morajo nameniti posebno skrb tudi izvajanju in prilagoditvi ustreznih interesnih in prostočasnih dejavnosti otrok in mladine, kar je bistvenega pomena za preprečevanje in odpravljanje psihičnih travm zaradi prizadetosti ob terorizmu. Šole in učitelji na tem področju sodelujejo tudi s svetovalnimi delavci in ustreznimi organizacijami.
- Glede na zgornja načela je potrebno upoštevati specifične potrebe udeležencev procesov vzgoje in izobraževanja, zlasti v predšolski vzgoji in nižjih razredov osnovne šole.
- Šole in učitelji strokovno-tehničnih predmetov, zlasti v strokovnih srednjih in visokih šolah, ob soglasju staršev in pristojnih lokalnih služb, lahko načrtujejo in izvajajo strokovno-tehnično pomoč udeležencev izobraževanja pri odpravljanju posledic terorizma v neposrednem ali širšem okolju. Pri tem je potrebno upoštevati prvo načelo, da udeleženci procesa vzgoje in izobraževanja ne smejo biti izpostavljeni tveganju ali nevarnosti.

5.7 Poročanje Poveljniku CZ RS, Podporni službi Poveljnika CZ RS oziroma Nacionalnemu centru kriznega upravljanja

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje po potrebi oziroma glede na sprejete ukrepe in usmeritve Vlade RS in Poveljnika CZ RS tekoče poroča (dnevno, tedensko,...) Poveljniku CZ RS, Podporni službi poveljnika CZ RS oziroma Nacionalnemu centru kriznega upravljanja ali drugemu pristojnemu organu o izvajanju aktivnosti na področju vzgoje in izobraževanja ob pojavu terorizma.

Po potrebi Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje pristojnemu organu sporoči tudi kontaktne podatke, na katerih so dosegljive pooblaščen osebe ministrstva ter tudi informacijo o vzpostavljenem dežurstvu.

Poročila oblikuje odgovorna oseba ministrstva za izvajanje aktivnosti zaščite in reševanja oziroma dežurna služba, v sodelovanju z vodji posameznih služb in notranje organizacijskih enot ter odgovornih oseb MIZŠ.

6. ZAŠČITNI UKREPI OB UPORABI OROŽJA ALI SREDSTEV ZA MNOŽIČNO UNIČEVANJE V TERORISTIČNE NAMENE OZIROMA OB TERORISTIČNEM NAPADU S KLASIČNIMI SREDSTVI

Zavedati se je potrebno, da MVI niso samo zgradbe, stroji in papirji, ampak predvsem zaposleni, ki so domoljubni, lojalni in spoštujejo družbene vrednote naše države, osebne svoboščine in našo ustavno ureditev.

Teroristi pogosto izberejo za tarče ljudi, bodisi tiste, ki delajo v poslovni zgradbi, bodisi zbrane v restavracijah in tržnicah ali nagnetene v javnem transportnem sistemu. Uničenje zgradb je v teh primerih sekundarnega pomena: ljudje so tisti, ki jih teroristi želijo ubiti ali poškodovati.

Dobro usposobljeni varnostniki lahko v kritičnih primerih veliko pripomorejo k zmanjševanju posledic. Na MVI so varnostniki prvi, ki imajo ključne naloge pri preprečevanju kriznih dogodkov, tudi morebitnih napadov. Varnostnik mora biti pripravljen, da lahko pride do takšnega dogodka, in ga to ne sme presenetiti, da lahko učinkovito ukrepa.

Varnostnik mora biti zato do potankosti seznanjen z objektom, v katerem dela, in poznati mora vse varnostne protokole. Le oseba, ki dobro pozna objekt in postopke, lahko opazi nenavadnosti. Zaznavanje sumljivih okoliščin in preprečevanje različnih dogodkov sta med njegovimi najpomembnejšimi nalogami.

Med nenavadnosti štejemo med drugim tudi nenavadne predmete v prostoru in sumljivo ravnanje ljudi.

Varnostnik mora nenehno spremljati dogajanje, da bo lahko deloval ob kriznih situacijah. Komunicirati mora s sodelavci ter svetovati in opozarjati na urejanje pomanjkljivosti, ki jih opazi. Pomembni varnostni načeli sta: 1. ni svobode brez varnosti in 2. absolutne varnosti ni.

Varnostnih ukrepov na MVI pa ne smemo predimenzionirati – varnostnik ne sme nezakonito posegati v človekove pravice in svoboščine ali prekoračiti svojih pristojnosti in dolžnosti, prav tako pa varnostnih tveganj na MVI ne sme podcenjevati.

Vseh situacij enostavno ni mogoče popolnoma predvideti, vendar se je potrebno nanje čim bolj pripraviti.

Med znanji in navodili, ki jih naj ima varnostnik, so pomembna naslednja:

- ravnanje v primeru prejema sumljive pošiljke ali najdbe sumljivih predmetov,
- ravnanje v primeru napada agresivnega posameznika,
- ravnanje v primeru grožnje z bombo,
- ravnanje v primeru zajetja talcev,
- ravnanje v primeru terorističnega napada.

6.1 Navodila receptorjem in varnostnemu osebju za ravnanje v primeru terorističnega napada

➤ Pripravljenost

V ekstremnih primerih, med katere spada teroristični napad, se izkaže, kako nujno je odlično poznavanje varovanega območja in varnostnega načrta. Tako lahko varnostnik učinkovito ravna in poskrbi za umik ogroženih oseb. Varnostnik, ki se predhodno pripravi na možne scenarije, bo v dejanski situaciji hitreje in ustrezneje ukrepal. Varnostno osebje mora sicer ves delovni čas delovati preventivno, opazovati svojo okolico in če zazna nenavadnosti, kot so denimo zapuščeni predmeti ali sumljivo vedenje oseb, se hitro odzove skladno z varnostnim načrtom oz. navodili.

➤ **Hitro odzivanje**

Hitreje, kot se varnostno osebje odzove, večja je možnost preživetja (njegova in ogroženih oseb). Odzivati se mora odločno in skladno s pripravljenim scenarijem.

➤ **V primeru eksplozije**

V primeru napada z eksplozivnim telesom nemudoma poiščemo kritje ali ležemo na tla in si zaščitimo glavo. Varnostno osebje poziva vse prisotne osebe k enakemu ravnanju. Z doslednim izvajanjem vseh varnostnih postopkov (preventivno opazovanje okolice in nenavadnosti, hitro ukrepanje, ...) varnostno osebje poskuša preprečiti aktiviranje eksplozivne naprave. Če kljub temu pride do aktiviranja, obvešča pristojne na MVI in pristojne organe, nudi pomoč poškodovanim, opazuje okolico in posreduje informacije pristojnim službam ob njihovem prihodu.

➤ **Strelnski napad**

V primeru strelnskega napada varnostniki poiščejo kritje, tako da so čim manjša tarča, skriti napadalcem in zaščiteni pred streli. K enakemu ravnanju pozivajo ogrožene osebe. Mirovanje največkrat pomeni večjo možnost preživetja kot beg. Napadalci največkrat merijo v premikajoče se osebe.

➤ **Umik**

Za beg se odločimo, če okoliščine to dopuščajo. Varnostniki zagotovijo ustrezno razdaljo od ogroženega prostora s čim več ovirami, ki predstavljajo kritje, ter opozarjajo, naj se skupina ogroženih oseb čim hitreje razide - večje skupine so bolj ogrožene. Pozorni so na pojav napadalcev v umikajoči se skupini. Pomagajo slabotnim, starejšim in ranjenim osebam.

➤ **Nudenje pomoči drugim**

Varnostnik s pomočjo drugim in spodbujanjem pomoči vpliva na ustrezen ter posledično hiter in varen umik z ogroženega območja. Preprečuje zastoje na poti umika (stopnišča, izhodi, prehodi med prostori ali objekti). Če je možen varen umik, nudi pomoč ostalim osebam (predvsem poškodovanim, ranjenim). Osebe v skupini opozarja na nudenje pomoči drugim v skupini.

➤ **Obramba**

Za obrambo se varnostno osebje odloči samo v skrajnem primeru, ko to zahtevajo in dopuščajo okoliščine.

V primeru strelnskega napada varnostno osebje poziva ogrožene osebe k mirovanju, kar največkrat pomeni večjo možnost preživetja kot beg. Vendar: naloga varnostnikov je tudi, da odlično poznajo objekt, ki ga varujejo. Tako poznajo tudi možne izhode in pa zaščito pred strelci, denimo kovinske omare ali betonske stene. Tako lahko usmerijo ogrožene osebe na varno.

6.2 Osebni zaščitni ukrepi

V okviru osebne in vzajemne zaščite je treba prebivalce obveščati o nevarnosti oz. o možnosti napada z orožjem za množično uničevanje in načini zaščite pred njim. Osebna in vzajemna zaščita obsegata vse ukrepe, ki jih prebivalci začnejo izvajati takoj, ko so obveščeni o dogodku, glede na posledice ali pričakovane posledice dogodka.

Uporaba priročnih in standardnih sredstev za osebno zaščito ter dosledno spoštovanje navodil, ki jih po sredstvih javnega obveščanja sporočajo strokovni organi, lahko učinkovito zmanjšajo posledice uporabe sredstev za množično uničevanje.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite v času, ko so zaposleni v službi, je pristojno ministrstvo in drugi državni organi.

Napotki zaposlenim na MVI ob nevarnosti terorizma:

- Prepričati se je potrebno, da so ustrezne varnostne naprave nameščene in da pravilno delujejo ter da receptorji in varnostniki na vhodu v objekt vestno opravljajo svoje delo
- Nadzorovati je potrebno tudi dostope do podzemne garaže, ravno tako zaprta parkirišča ob zgradbah in v infrastrukturi.
- Zaposleni naj bodo pozorni na svojo okolico in se ne izpostavljajo nevarnim okoliščinam
- Zaposleni naj svojim nadrejenim in varnostnim organom poročajo o sumljivih dejavnostih, paketih in ljudeh v objektih MVI kot tudi na pomembnih javnih objektih ali v njihovi bližini
- Po potrebi se pregledajo vse torbe in paketi obiskovalcev
- Ne puščajte nenadzorovanih paketov in aktovk na javnih območjih.
- Zaposleni naj si pripravijo komplete za oskrbo v izrednih razmerah in se z bližnjimi pogovorijo o načrtih za izredne razmere
- Zaposleni naj spremljajo svetovne dogodke in lokalne okoliščine kot tudi opozorila lokalne oblasti glede ogroženosti.

Kako naj zaposleni ravnajo v primeru terorističnega napada pa več v Dodatku 1 (Kako ukrepati v primeru terorističnega napada).

6.3 Kolektivni zaščitni ukrepi

Vodstvo ministrstva uslužbenca MVI opozori na poostreno varnostno politiko in ustrezne evakuacijske postopke v zgradbi. Pripravi se tudi načrt za zaklanjanje in umik v zaklonišče.

Izvajajo se tudi zaščitni ukrepi, ki jih odredi pristojni poveljnik CZ ali vodja reševalne intervencije. Ob uporabi orožij ali sredstev za množično uničevanje bi se izvajali predvsem naslednji zaščitni ukrepi:

6.3.1 Evakuacija

Evakuacija je umik prebivalstva z ogroženega območja. Na območjih, kjer je odredjena, se morajo prebivalci preseliti v določen kraj v času in na način, kot je to določeno z načrti evakuacije (pripravijo jih v občinah).

Evakuacijo odredi Vlada RS in župan, v nujnih primerih pa tudi pristojni poveljnik CZ. Evakuacija se lahko izvede tudi kot preventivni ukrep. Če je dovolj časa, se lahko evakuirajo tudi živali in materialne dobrine, vključno s predmeti kulturne dediščine. Evakuacija se navadno izvaja z lastnimi prevoznimi sredstvi, pristojni organi pa morajo poskrbeti za prevoz posebnih skupin prebivalcev, in sicer otrok, bolnikov, starejših občanov v domovih upokojencev, invalidov, gostov v turističnih objektih in zapornikov.

V občinskih načrtih se natančneje opredelijo postopki obveščanja prebivalcev o izvedbi evakuacije, evakuacijske poti, izvajanje evakuacije za posebne skupine prebivalcev, potrebna vozila in drugo, kar je pomembno za izvedbo evakuacije.

Kadar je zaradi posledic terorističnih napadov neposredno ogroženo življenje ljudi, pristojni policist oziroma vodja intervencije odredi takojšen umik ljudi iz ogroženega območja.

Kadar je zaradi nevarnosti terorističnega napada oziroma napada ogroženo življenje ljudi v javnem objektu, o umiku oziroma izpraznitvi objekta odloči lastnik ali upravitelj objekta ali služba, ki objekt varuje ali vodja intervencije (policist, gasilec) ali poveljnik CZ.

6.3.2 Radiološka, kemična in biološka zaščita

Radiološka, kemična in biološka zaščita se nanaša na zaščito ogroženih prebivalcev in obsega ukrepe ter sredstva za neposredno zaščito pred učinki jedrskih, radioloških, kemičnih in bioloških snovi ter drugih sredstev za množično uničevanje in pred posledicami nesreč z nevarnimi snovmi.

Radiološka, kemična in biološka zaščita obsega:

- izvidovanje nevarnih snovi v okolju (detekcija, identifikacija in kvantifikacija nevarnosti, npr. meritev hitrosti doze),
- določitev količine nevarne snovi v okolju (npr. kontaminacija) in druge analize,
- ugotavljanje stopnje nevarnosti,
- ugotavljanje, določitev in označevanje meja kontaminiranih območij,
- radiološka zaščita (zaužitje tablet kalijevega jodida, uporaba osebnih zaščitnih sredstev, prenehanje uporabe kontaminiranih oziroma lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov, zaščita živali, po izvedeni evakuaciji zapora in nadzor območja),
- jemanje vzorcev za analize in preiskave,
- dozimetrijo,
- izvajanje dekontaminacije ljudi in opreme,
- ugotavljanje in določitev prenehanja, radiološke, jedrske, kemijske in biološke nevarnosti.

6.3.3 Zaklanjanje

Zaklanjanje obsega umik prebivalstva v zaklonišča ali druge zidane objekte, s čimer se odpravijo ali zmanjšajo škodljivi vplivi iz okolja. Zaklonišča dajejo ljudem zavetje, ne le pred klasičnim orožjem, temveč tudi pred orožjem za množično uničevanje.

Ukrep zaklanjanja se razglasi preko sredstev javnega obveščanja, za izvedbo ukrepa in obveščenost prebivalcev so zadolžene občine.

6.3.4 Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev

Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev obsega:

- urejanje zbirališč za umik oziroma evakuacijo prebivalcev iz ogroženih zgradb in območij,
- zagotavljanje zatočišč in nujne oskrbe prebivalcev, ki so se zaradi ogroženosti območja, na katerem prebivajo, umaknili iz svojih prebivališč,
- postavljanje začasnih prebivališč,
- oskrba prebivalcev s pitno vodo, hrano in drugimi življenjskimi potrebščinami,
- zbiranje in razdeljevanje humanitarne pomoči.

Na evakuacijskih sprejemališčih se, če je treba, organizirajo dekontaminacijske postaje.

Na krajihčasne nastanitve se za prebivalce organizira tudi vključevanje šoloobveznih otrok v izobraževalni proces. Občine v svojih načrtih zaščite in reševanja predvidijo evakuacijska sprejemališča in mesta ter možnosti za začasno nastanitev evakuiranih prebivalcev.

Naloge na tem področju opravljajo službe CZ za podporo, taborniške, skavtske organizacije, Rdeči križ Slovenije, Slovenska Karitas in druge humanitarne organizacije, centri za socialno delo ter druge organizacije in društva.

6.3.5 Zaščita reševalcev in drugega strokovnega osebja (varstvo izvajalcev ZRP)

Vsi izvajalci zaščitnih ukrepov in nalog ZRP (reševalci in drugo osebje) morajo na mestu terorističnega napada oziroma mestu, ki je kontaminirano zaradi napada, uporabljati ustrezna osebna zaščitna sredstva in sredstva za dozimetrično kontrolo.

Na kraju terorističnega napada mora biti organiziran nadzor dožnih obremenitev reševalcev.

6.4 Naloge zaščite, reševanja in pomoči

6.4.1 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč

Prva pomoč obsega:

- dajanje prve pomoči poškodovanim in obolelim,
- pomoč pri dekontaminaciji poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri prevozu lažje poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri negi poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri izvajanju higiensko-epidemioloških ukrepov.

Prvo pomoč izvajajo enote za prvo pomoč.

Nujno medicinsko pomoč (NMP) ob terorističnem napadu izvajajo službe nujne medicinske pomoči, organizirane na primarni in sekundarni ravni zdravstvene dejavnosti skladno s Smernicami za delovanje služb nujne medicinske pomoči ob kemijskih, bioloških, radioloških in jedrskih nesrečah.

Pred bolnišnični del ukrepov sistema NMP v množičnih nesrečah obsega štiri temeljne sklope:

- dejavnosti na poti do kraja nesreče,
- prihod na kraj nesreče,
- organizacija službe NMP na kraju nesreče,
- prevoz pacientov.

Ukrepe pred bolnišnične NMP in delovanje bolnišnic koordinira dispečerska služba zdravstva, ki ustanovi regijsko koordinacijsko skupino.

Ukrepanje na bolnišnični ravni temelji na pripravljenem načrtu delovanja bolnišnice v primeru množične nesreče. Ukrepi so prilagojeni organizaciji in prostoru posamezne bolnišnice ter obsegajo:

- aktiviranje in vodenje bolnišnice ob množičnih nesrečah,
- sprejem in registracijo pacientov,
- triažo, reorganizacijo bolnišnice in prostorov (primarno in bolnišnično oskrbo pacientov),
- tehnično, materialno in logistično podporo,
- sodelovanje z mediji in zagotavljanje varnosti.

6.4.2 Psihosocialna pomoč

Psihosocialna pomoč ob terorističnem napadu vključuje čustveno podporo, pomoč pri povezovanju s podporno socialno mrežo, informativno podporo in napotitev po pomoč in povezovanje z drugimi nujnimi oblikami pomoči. Akutno psihosocialno pomoč izvajajo predstavniki centrov za socialno delo, zdravstvene dejavnosti, psihologi CZ in drugi.

Psihološko pomoč prebivalstvu ob terorističnem napadu izvajajo deležniki, ki spadajo v pristojnost ministrstva, pristojnega za zdravje, kot so centri za krepitev duševnega zdravja, in Nacionalnega inštituta za javno zdravje v sodelovanju z nevladnimi organizacijami.

MDDSZ prek centrov za socialno delo zagotavlja in usklajuje izvajanje socialno varstvene storitve podpore žrtvam terorističnih dejanj.

V Informacijskem centru pri URSZR psihološko pomoč žrtvam zagotavlja Služba za psihološko pomoč CZ.

Pripadnikom sil za ZRP psihološko pomoč zagotavljajo pristojna ministrstva v skladu z njihovim sistemom psihološke pomoči.

6.4.3. Identifikacija mrtvih

Ob terorističnih napadih, ki bi zahtevali večje število žrtev, bi se lahko, če bi bilo treba, poleg rednih služb, ki opravljajo identifikacijo mrtvih, aktivirala tudi enota za identifikacijo mrtvih pri Inštitutu za sodno medicino, ki deluje v okviru Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani.

6.4.4 Tehnično reševanje

Tehnično reševanje obsega:

- reševanje ljudi in materialnih dobrin, vključno s predmeti kulturne dediščine iz ruševin, razbitin, vode in težko dostopnih predelov,
- reševanje iz visokih zgradb, mostov, predorov,
- iskanje pogrešanih v vodi,
- premoščanje vodnih in drugih ovir,
- reševanje oziroma odstranjevanje materialnih sredstev iz vode,
- rušenje in odstranjevanje objektov, ki grozijo s porušitvijo,
- zaščito poškodovanih objektov kulturne dediščine pred nadaljnjimi poškodbami,
- ojačevanje objektov (odranje in podpiranje), zavarovanje prehodov in poti ob poškodovanih objektih ter odstranjevanje ruševin in čiščenje komunikacij.

Navedene naloge opravljajo tehnično-reševalne enote CZ, v sestavi katerih delujejo tudi ekipe kinologov z reševalnimi psi, gorska reševalna služba, jamarska reševalna služba, letalski enoti Policije in SV, ekipe potapljačev ter koncesionarji-vzdrževalci cest in železnic in gradbena podjetja z ustrežno mehanizacijo. Pri opravljanju teh nalog sodelujejo tudi druge enote SV.

6.4.5 Gašenje in reševanje ob požarih

Gašenje in reševanje ob požarih ter eksplozijah obsegata:

- preprečevanje nastanka eksplozij plina in drugih eksplozivnih snovi,
- gašenje požarov,
- reševanje ob požarih in eksplozijah.

Te naloge opravljajo poklicne in prostovoljne gasilske enote. Gasilske enote sodelujejo tudi pri opravljanju drugih nalog zaščite in reševanja, še posebej pri reševanju iz visokih zgradb, pri reševanju ob prometnih nesrečah, pri opravljanju nalog zaščite in reševanja ob nesrečah z nevarnimi snovmi ter pri oskrbi s pitno in sanitarno vodo.

6.4.6 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje

Ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene – radiološkega ali jedrskega orožja, je treba zagotoviti neoporečno (nekontaminirano) vodo in hrano ter osnovne bivalne pogoje, na primer ustrezno nastanitve ob evakuaciji, hrano v primeru prehrabnih ukrepov, prevoznost cest in železnic ipd.

Ob kemični kontaminaciji so osnovni pogoji zagotovljeni, ko je izvedena dekontaminacija prizadetega območja.

Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje obsega tudi:

- nujno zdravstveno oskrbo ljudi in živali,
- nastanitev in oskrbo s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami,
- zagotavljanje delovanja nujne komunalne infrastrukture,
- oskrbo z električno energijo,
- zagotavljanje nujnih prometnih povezav,
- zagotavljanje nujnih elektronskih komunikacijskih zvez,
- zagotavljanje in zaščito nujne živinske krme,
- zaščito kulturne dediščine.

Da bi to zagotovili, je treba čim prej vzpostaviti delovanje infrastrukturnih objektov in naprav. Za opravljanje nalog na področju zagotavljanja osnovnih pogojev za življenje skrbijo javne službe in druge organizacije.

7. OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

Osebna in vzajemna zaščita obsegata vse ukrepe in navodila zaposlenih in pogodbeno prisotnih na Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje za njihovo zdravje in življenje ter za preprečevanje in ublažitev posledic opisane vrste nesreče.

Osebna in vzajemna zaščita obsega vse ukrepe, ki jih uslužbenci ministrstva začnejo izvajati takoj, ko so obveščeni o dogodku, glede na posledice ali pričakovane posledice dogodka. Ob tem se upoštevajo tudi navodila in ukrepi iz točk 6.2 in 6.3 tega načrta.

V vzajemno zaščito sodijo zlasti:

- obveščanje zaposlenih in pogodbeno prisotnih o nevarnosti oziroma o možnosti terorističnega napada in načinih zaščite pred njim,
- obveščanje zaposlenih o posledicah in razmerah na območju nesreče,
- organiziranje in izvajanje ukrepov za osebno in vzajemno zaščito (samozaščito, samopomoč in vzajemno pomoč),
- usmerjanje osebne in vzajemne zaščite (navodilo zaposlenim, objava posebne tel. številke, ipd.),
- nabava sredstev in opreme za osebno in skupinsko zaščito ob naravnih in drugih nesrečah,
- izvajanje ukrepov za zaščito, reševanje in pomoč,
- usposabljanje zaposlenih za osebno in vzajemno zaščito kot neobvezno obliko usposabljanja,
- pomoč posebno ogroženim skupinam zaposlenih,
- omejitev pitne vode,
- priprava na evakuacijo, itd.

V okviru osebne in vzajemne zaščite zaposleni izvajajo ukrepe za osebno in vzajemno zaščito, rešujejo ljudi in premoženje na ministrstvu in drugod v neposredni okolici.

V okviru osebne in vzajemne zaščite lahko zaposleni opravljajo le manj zahtevne zaščitne in reševalne naloge, ne morejo pa opravljati nalog, ki zahtevajo temeljito strokovno znanje in za katere so potrebna zahtevna tehnična sredstva.

Uporaba priročnih in standardnih sredstev za osebno zaščito ter dosledno spoštovanje navodil, ki jih po sredstvih javnega obveščanja sporočajo strokovni organi, lahko učinkovito zmanjšajo posledice uporabe sredstev za množično uničevanje.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite skrbi vsak zaposleni sam, vodstvo ministrstva, občine, pristojni državni organi in drugi organi in organizacije.

8. MATERIALNO - TEHNIČNA IN DRUGA SREDSTVA

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje bo načrtovalo materialno tehnična sredstva za neprekinjeno delovanje. S prerazporeditvami finančnih sredstev v okviru finančnega načrta se bo glede na razmere zagotavljalo financiranje preko tega obdobja. S posebnim sklepom bo minister odločil o načinu in višini financiranja javnih zavodov, ki se financirajo iz proračuna ministrstva, glede na razmere v državi in obsegom ter vsebino dela teh zavodov.

Opravljanje prednostnih nalog se načrtuje z obstoječimi materialnimi sredstvi. V primeru povečanih potreb po materialnih sredstvih bo pripravljen predlog po dodatnih materialnih sredstvih.

Materialno-tehnična sredstva za izvajanje načrta dejavnosti ministrstva ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi so poleg potrebnih sredstev za izvajanje dejavnosti ministrstva tudi:

- obstoječa materialno-tehnična sredstva, ki so zagotovljena na podlagi predpisanih meril,
- materialno tehnična sredstva iz popisa, ki se zagotavljajo na podlagi materialne dolžnosti,
- materialno - tehnična sredstva pridobljena kot pomoč s strani države ali kot mednarodna pomoč,
- objekti vzgoje in izobraževanja (dijaški in študentski domovi, CŠOD, telovadnice), ki so namenjeni za začasno namestitve oseb,
- prevozna sredstva,
- tehnična sredstva.

8.1 Predvidena finančna sredstva za izvajanje načrta

Za izvajanje načrta dejavnosti Ministrstva za vzgojo in izobraževanje se načrtuje potrebna finančna sredstva, in sicer predvsem:

- sredstva operativnega delovanja (povračila prevoznih stroškov itd.),
- sredstva, potrebna za nabavo, dodatno skladiščenje, vzdrževanje in servisiranje uporabljene opreme,
- sredstva za materialne in logistične stroške (organizacijske in prevozne stroške, prehrano, nastanitev, ipd.),
- sredstva v zvezi s stroški izvedbe ukrepov.

V primeru aktiviranja državnega načrta, krije vse stroške, povezane s pripravljenostjo in delovanjem sil za ZRP za obvladovanje poplav oziroma za izvajanje drugih nujnih ukrepov nosilcev izdelave načrtov dejavnosti, država.

O uporabi sredstev proračuna RS za pokrivanje stroškov ukrepov in izvajanja nalog ob aktiviranju državnega načrta odloča Vlada RS.

9. VZDRŽEVANJE NAČRTA DEJAVNOSTI

Za vzdrževanje načrta je odgovoren javni uslužbenec, ki ga s sklepom oziroma drugim pravnim aktom imenuje minister.

Vzdrževanje načrta pomeni njegovo ažuriranje, dopolnjevanje in spreminjanje nalog in rešitev v načrtu in obsega:

- vzdrževanje podatkov odgovornih oseb
- dopolnjevanje načrta zaradi spremembe zakonodaje na tem področju,
- spremembe podatkov ali ocene ogroženosti.

Dodatek 3	Evidenčni list ažuriranja podatkov ter vnosa sprememb in dopolnitev načrta dejavnosti
-----------	---

10. RAZLAGA OKRAJŠAV

ARAO	Agencija za radioaktivne odpadke
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
CZ	Civilna zaščita
CZ RS	Civilna zaščita Republike Slovenije
DSZ	Dispečerska služba zdravstva
EADRC	Euroatlantic Disaster Response Coordination Centre Evroatlantski center za usklajevanje pomoči ob nesrečah
ELME	Ekološki laboratorij z mobilno enoto
EU – ERCC	Evropska unija – Center za usklajevanje nujnega odziva (Emergency Response Coordination Center)
IAEA	Mednarodna agencija za jedrsko energijo
IHR	International Health Regulations (Mednarodni zdravstveni pravilnik)
IJS	Institut Jožef Štefan
KID	Sistem za komuniciranje ob izrednem dogodku URSJV
NCUP	Nacionalni center za upravljanje prometa
MEEL	Mobilni ekološki laboratorij
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MDS-PTR	Medresorska delovna skupina za proti terorizem
MF	Ministrstvo za finance
MGTŠ	Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport
MJU	Ministrstvo za javno upravo
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
MO	Ministrstvo za obrambo
MOPE	Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo
MVI	Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje
MVZI	Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije
MZ	Ministrstvo za zdravje
MZEZ	Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve
NATO	Organizacija Severnoatlantske pogodbe (North Atlantic Treaty Organisation)
NCKU	Nacionalni center za krizno upravljanje
NEK	Nuklearna elektrarna Krško
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NKT NIJZ	Nacionalna kontaktna točka Nacionalnega inštituta za javno zdravje
NMP	Nujna medicinska pomoč
OKC UPS GPU	Operativno-komunikacijski center Uprave za policijske specialnosti Generalne policijske uprave
OPCW	Organizacija za prepoved kemičnega orožja
OZN	Organizacija združenih narodov
OC SV	Operativni center Slovenske vojske
PU	Policijska uprava
ReCO	Regijski center za obveščanje
RKB	Radiološko, kemično, biološko
RKS	Rdeči križ Slovenije
RS	Republika Slovenija

SOVA	Slovenska obveščevalno-varnostna agencija
SV	Slovenska vojska
TKI Hrastnik	Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik
UKC	Univerzitetni klinični center
URSJV	Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
UKOM	Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
URSVHVVR	Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
ZA-RE	Radijske zveze v sistemu zaščite in reševanja
ZIR	Zaščita in reševanje
ZTS	Zveza tabornikov Slovenije
ZSKSS	Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč
ZZV	Zavod za zdravstveno varstvo

11. SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

DODATKI

Dodatek 1	Kako ukrepati v primeru terorističnega napada
Dodatek 2	Usmeritve zaposlenim pri izvajanju ukrepov v primerih zaznave sumljivih pošilk in snovi
Dodatek 3	Evidenčni list ažuriranja podatkov ter vnosa sprememb in dopolnitev načrta dejavnosti
Dodatek 4	Načrt fizičnega varovanja za varovano območje Masarykova cesta 16, Ljubljana
Dodatek 5	Ocena stopnje tveganja Masarykova cesta 16, Ljubljana
Dodatek 6	Načrt fizičnega varovanja za varovano območje Kotnikova 38, Ljubljana
Dodatek 7	Ocena stopnje tveganja Kotnikova 38, Ljubljana

PRILOGE

Priloga 1	Seznam oseb, ki jih CORS obvesti ob uporabi orožja ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi
Priloga 2	Podatki o odgovornih osebah na MVI, ki sodelujejo z mediji in obveščajo javnost
Priloga 3	Seznam oseb, ki so na ministrstvu zadolženi za koordinacijo izvajanja zaščitnih ukrepov